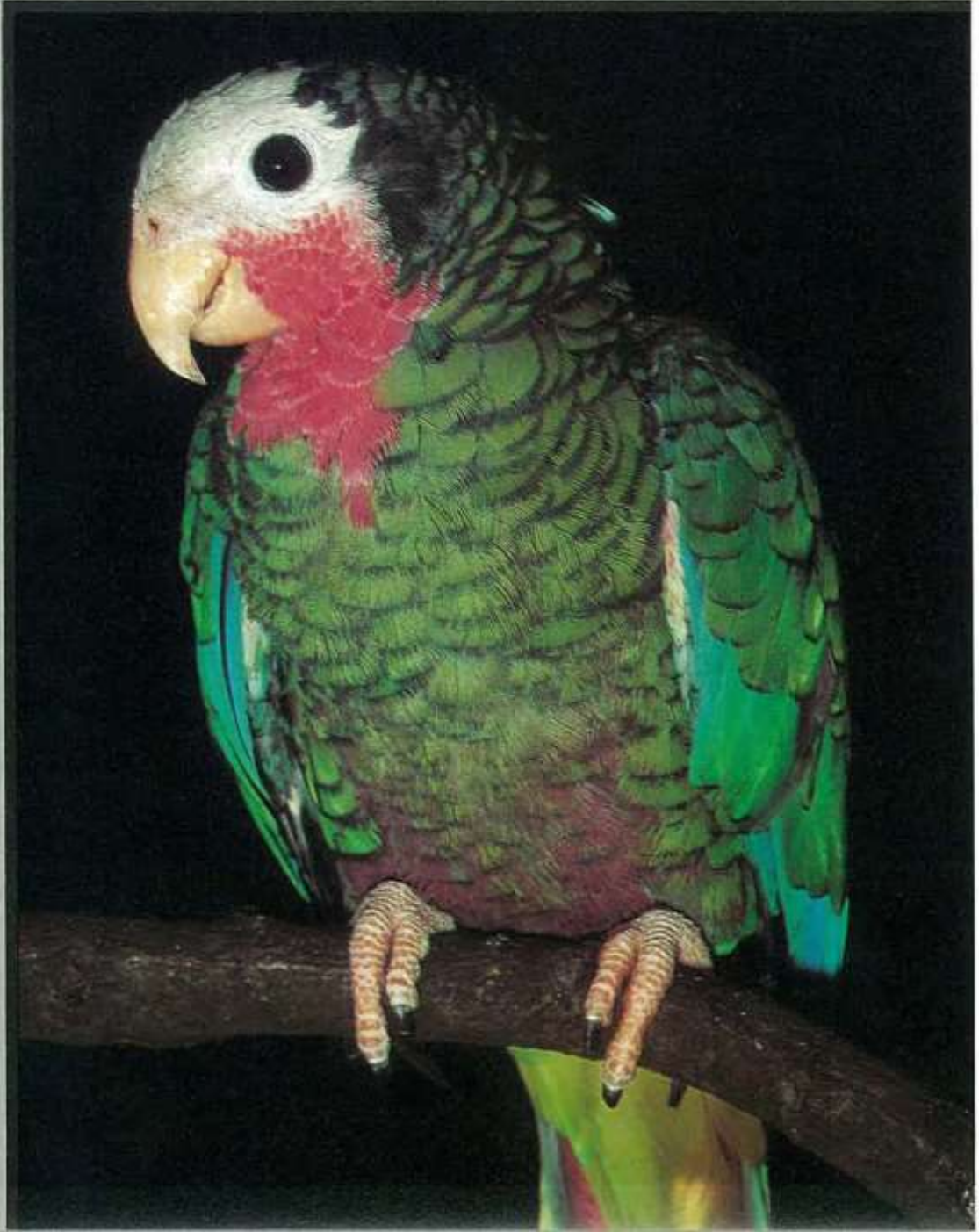

ONZE VOGELS

45e jaargang no. 4, 1984

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

use!

De

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend 08.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 17.00 uur.
's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), W. Beckman,
A. Dommerholt, J. Forsten, J.J. Krol, A.J.F. Lammerse,
E.J. Lensink, Joh. M. van Pelt, A.F. Smit, H.J. Veerkamp
en E.M. Wessels.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalfsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26.

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: Wnd. L. Poppema, Zuiderweg 93,
9744 AA Groningen, telefoon (050) 56 51 75.
District Friesland: H. Suichies, Ruusbroeckstraat 28,
8913 HN Leeuwarden, telefoon (058) 15 16 92.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (06910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 1 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Veldkersmeen 22,
3844 RB Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 7 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4561 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: wnd. J.F. Lammers, Burg,
Serrarisstraat 22, 5591 EG Heeze, telefoon (04907) 23 63.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.

Tropen, parkieten etc.:

G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CK Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.

Zangkanaries:

W.J. Vermeij, Leppa 36, 9204 JE Drachten,
telefoon (05120) 1 72 42.

ONZI

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 600,- bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel l.

Overige landen: Hfl. 45,- bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wil ontvangen wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend. Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIAALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. op-gave lidmaatschap, wend men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Veenhuizen, Groenestraat 20,
3861 CM Nijkerk, telefoon (03494) 5 60 47.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Gras- en Grote parkieten

H.J. van Doorne, Beurtschipper 58,
3201 GA Spijkenisse, telefoon (01880) 2 24 76.
Entree f 5,-

Insecten- en vruchtenetende vogels

A.P. Wessels, Postbus 1591,
3000 BN Rotterdam, telefoon (010) 19 70 10.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Japanse meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58.
Contributie f 17,50 per jaar, entree f 5,-

Vorm- en Postuurkanaries

G.J.S. Nijhuis, Wilderinkstr. 31,
7555 DS Hengelo, telefoon 074-91 17 03.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Mergelwal 16,
3432 ZM Nieuwegein, telefoon (03402) 3 97 70.
Contributie f 25,- per jaar, entree f 5,-

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 32,50 per kalenderjaar. Overmaking bij vooruitbetaling op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnements OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot met december.

VOGELS

ISSN 0030-3224

ND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 50.000)

REDACTIE

J.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeeltes daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties - ook die van leden en abonnees - met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere nlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de NBvV. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op 'Onze Vogels', van zuivere particuliere aard zie onder 'Vraag en Aanbod'.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Binnenhof 26, 3535 TN Nijmegen.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: H.K. v.d. Wal, Mozartstraat 4, 8916 HC Leeuwarden.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Ravenhorst 28a, 3085 ZV Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: S. Harkema, Prov.weg 29a, 3677 PA Heiligerlee.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourport, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824.

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 21 mei 1984.

IN DIT NUMMER

De Cuba-Amazone	148
Meesachtige prachtvinken	149
Kleurkanaries: Klassieke kleuren 4	151
De Bruinborstrietvink	152
Onze Harzervogels	155
Het kweken en paren met de Parijse Frisé	157
Zebra vinken in 50 kleuren	161
Voeding waar vogels om vragen	162
Het kweken van buffalo wormen	163
Kroonvinken	164
De grijze Japanse meeuw	165
Mijn ervaring met zijzen in 1983	166
Over het kweken van tropen etc. 4	167
Ara Ararauna, een fraaie verschijning in blauw en geel	168
Wet bedreigde uitheemse diersoorten	170
Wat lezers schrijven	171
Over Vogelzaden - Gierst-Millet	172
Volière van de maand	174
De Gouldamadine	175
De Buidelmee	176
Het kweken met Europese Wildzangvogels	177
Zelfvertoon van vogels in de broedperiode	178
Het Incaduijfe, de moeite waard	181
Legnood	181
Korte berichten	182
Vraag & Aanbod	183
Madeliefje	185
Pachystachus	188

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

Fauna metaalwaren b.v.	150
Wolro, Kemo, Spirit, W. Rouppe van der Voort	154
Gehu, Fish- and Birdshop, H. Dijks	156
Harteveld Hoos & Heyermans b.v.	160
Joma print	167
De Vogelkelder, Boekennieuws	182
Fauna metaalwaren b.v.	183
Burung Li	184
V.V.R. Vogelvoederfabriek	185
Fauna metaalwaren	186
Edelchemie Panheel b.v., W. Rouppe van der Voort,	
Crea b.v., Blankenstijn's Pet Farm, G.J. van Gelder	187
Van Keulen	188
CéDé vogelvoerders	189
N.B.v.V. Service, Orni-Mondo, 404	190
Animal, N.B.v.V. Boekenservice	191
Witte Molen	192

Foto voorplaat: Cuba-Amazone

Foto: Vogelpark Walsrode

Ontwerp en druk: Steens Schiedam b.v.
Postbus 59, 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22.

De CUBA-AMAZONE

Amazona leucocephala

Tekst: Mevr. J.L. Spenkelink-van Schaik z.g.
Foto: Vogelpark Walsrode

De Cuba-amazone is een 32 cm grote vogel. Voor een Amazonepapagaai heeft deze veel minder groene bevedering, deze veren tonen daarbij zwarte omzomingen. Het voorhoofd, de voorkop en de veren rond het oog zijn wit. De wangen en keel zijn rose gekleurd, soms treft men ook rose bevedering aan de borst aan. De oorveren zijn dofzwart. De buikzijde is dofrood, waarbij ook een zwarte omzoming van de veren te zien is. De slagpennen en de bovendek bevedering zijn blauw met een groene omzoming van de dekveren. De staart heeft een geelgroen uiteinde. De snavel is hoornkleurig. De poten zijn vleeskleurig.

Hoewel de officiële benaming in het latijn Witkop amazone betekent, vernoemen wij deze vogel naar zijn voornaamste verspreidingsgebied, het eiland Cuba. Op de omliggende eilanden komen enigszins afwijkend getekende Cuba amazones voor. Men wil de twee soorten die in het uiterste oostelijke en het uiterste westelijke deel van het eiland Cuba voorkomen, zien als twee ondersoorten. De vogels in het westen zijn donkerder en dieper van kleur. De ondersoort afkomstig van de Cayman eilanden, de *Amazona leucocephala caymanensis*, is over het geheel genomen wat meer geelgroen. Het wit op de kop is over het geheel genomen wat minder en het groen van de nek loopt door tussen het roserood van de keel en dat van de wangen. De rode buikvlek is kleiner, terwijl de vogel zelf een slag groter is. Het ondersoort - *hesterna*, is over het geheel wat roder. Het is daarentegen een kleinere vogel. Deze ondersoort komt voor op de kleinere Cayman-eilanden. Het ondersoort dat op de Bahama-eilanden voorkomt de *Amazona leucocephala bahamensis* heeft amper rood op de buik. Het heeft ook wat meer wit aan de kop, maar het rood in de staartveren is weer minder. Deze on-

dersoort is een slagje groter dan de hoofdsort.

De Cuba amazone komt zowel in het beboste bergland als in de onvruchtbare, droge laaglanden voor. Hoewel de Cuba amazone vroeger in de zestiger jaren een vrij algemeen voorkomende vogel was, is het in de jaren zeventig, vooral op de kleinere eilanden dusdanig gedeceerd, dat hij zelfs op de kleinere eilanden niet meer voorkomt.

Op de overige eilanden is het een zeldzame vogel geworden. Buiten de broedtijd vertonen zij zich in groepen van vijf tot dertig en zelfs soms meer. Ook deze amazone weet een behoorlijk geluid te produceren. Ook tijdens de vlucht uiten ze hun roep.

Hun voeding bestaat zoals bij alle Amazones uit: fruit, bessen, groen, bladknoppen en bloesem. Op de eilanden komen vrij veel palmbomen voor, de zaden hiervan worden ook gegeten, evenals de jonge loten van een daar voorkomende pijnboom soort.

Het legsel bestaat zoals bij de meeste amazones uit drie tot vier eieren.

Gevangenschap wordt door de Cuba Amazone bijzonder goed aanvaard en er schijnen zich bij de kweek weinig problemen voor te doen.

Aangezien zoals reeds eerder gezegd hun aantallen in de vrije natuur zo schrikbarend zijn teruggevallen, staan deze bijzonder aantrekkelijke vogels op de lijst van Washington. Gelukkig zijn ze zich in de natuur aan het herstellen. Ool in gevangenschap bij de kwekers gaat het de laatste jaren goed. Ik zal U nie vervelen door te vertellen bij welke onbekende kweker de Cuba-amazone voor het eerst gekweekt zijn, maar al we straks twee jaren verder zijn en deze Amazones vermeerderen zich zoals ze nu doen, is de populatie in Europa verdubbeld ten opzichte van de aantallen die er waren in de eerste importjaren. Nogmaals wil ik een beroep doen op diegenen, die een grote papagaai in huis, op een stok of een 'grote' kooi van 50 bij 60 hebben zitten. Probeer met de ze vogel te kweken en laten we zo bij dragen tot het in stand houden van zoveel mooie vogels. Deze vogels verdienen echt meer als een huiskamer. Als we de afmetingen van de huiskamerkooi nagaan zou dat bij een mens vergeleken er op neer komen, dat deze mens in een hokje van zo'n 1 1/2 m³ zou moeten verblijven. Heus, daar moet elk levend wezen wel gefrusteerd van raken.

use!

De,

Meesachtige prachtvinken

Tekst: H.A. Maurer
Foto: Ton de Bruijn

Het geslacht *Nesocharis* telt drie soorten welke in de Nederlandse taal meesastrilden worden genoemd.

Beschreven zijn *Nesocharis capistrata*, *Nesocharis ansorgei* en *Nesocharis shelleyi*. De laatste heeft ook een ondersoort, te weten *N.s.bansoensis*.

Tot voor kort werden nog nimmer meesastrilden vanuit hun Afrikaanse verspreidingsgebieden in Europa ingevoerd en ze waren derhalve bij de vogelliefhebbers totaal onbekend, althans men had ze nog nooit gezien.

Recentelijk is er toch een aantal exemplaren Witwang meesastrilden, *Nesocharis capistrata*, ons land binnengekomen en, tekenend voor de vogelliefhebber van nu die tot heel wat in staat blijkt te zijn, werden er al direct goede cweekresultaten mee behaald, alhoewel niet zonder moeite.

Op VOGEL '84 in Breda zagen we de eerste eigen kweek vogels ingezonden door J. Neutkens uit Veghel en W. Postma uit Wageningen. De vogels bleken in een uitstekende conditie te verkeren en werden dan ook hoog gewaardeerd. Beide inzenders/kwekers ontvingen zeer terecht de NBvV-Oorkonde.

We beperken ons in dit verhaal tot *Nesocharis capistrata*, de Witwangmeesastrilde.

De goede kleuropname geeft u een duidelijk beeld van deze soort welke we qua verschijningsvorm best tot de fraaie vogeltjes mogen rekenen.

Rugdek, vleugeldekveren en binnenste staartveren zijn evenals de flanken olijfgel; buitenste staartveren donkerder van teint. Voorhoofd, teugel en wangen zijn wit. Een zwarte smalle band in de nek loopt over in een zwarte kin- en keelbevedering. Achterhoofd, nek en onderlichaam zijn grijs, snavel zwart en ogen roodachtig.

Ze zijn ongeveer 12 cm groot en komen

voor in Gambia en Guinee-Bissau tot Oeganda en Zaire, waar ze bewoners zijn van struikgewassen en boomstappen veelal in de nabijheid van moerassen en riviertjes.

Hun voedsel bestaat uit zaden maar ze schijnen ook insecten en zelfs kleine slakjes op te nemen.

Het woord 'mees' in hun benaming geeft al aan dat er tussen de echte mezen en deze prachtvinken een bepaalde overeenkomst moet zijn. Welnu, in hun gedrag doen ze inderdaad sterk denken aan de mezen vooral als ze op voedsel uit zijn en ze zich al buiteland langs en over takken en twijgen voortbewegen.

W. Postma uit Wageningen beschreef ons zijn ervaringen met deze interessante vogels als volgt.

Toen ik deze vogels kocht wist ik niet zeker of het wel een paartje was. Thuisgekomen heb ik ze gedurende de eerste week ondergebracht in een broedkooi. Na die week zijn ze gehuisvest in een binnenvluchtje waarin zich ook een paartje elfen en een paartje bergastrilden bevonden. De wanden van die vlucht zijn bekleed met riet en heide, daar waar gaas is gespannen is dat gaas afgeschermd met plasticfolie en op de grond zijn wat boomstronken gelegd. Het voedsel, bestaande uit een goede zaadmengeling voor prachtvinken alsmede mierenpoppen en insecten, krijgen ze aangeboden op een met gaas bespannen kistje. Het afval valt derhalve niet op de grond maar komt in het kistje terecht.

Op een ochtend, ik was toen de vogels aan het voeren, zag ik de man witwangmeesastrilde baltsen en regelmatig achter het popje aanvliegen. Op dat moment wist ik nog steeds niet of die andere vogel wel een popje was, maar gezien de gedragingen van het mannetje kreeg ik wel steeds meer hoop. Inmiddels meen ik te kunnen zeggen dat het mannetje ietsje geleer van kleur is, maar dat is alleen maar op te merken als het popje er naast zit.

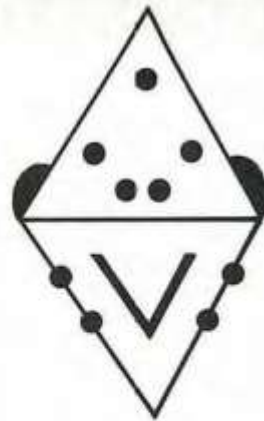
Tijdens de balts zit het mannetje naast het popje en maakt zich groot. Hij zet als het ware de geelgroene rug- en flankbevedering uit en maakt daarbij een krassend geluid. Echt zingen heb ik nog niet gehoord.

Toen ik op een bepaalde dag een van de vogels uit een kanariënestkastje zag komen, wilde ik toch even kijken of er wat zat. De elfenastriden hadden in dat kastje een nestje gebouwd en later weer gedeeltelijk afgebroken. Ook in de natuur blijken de meesastriden vaak gebruik te maken van bestaande, voornamelijk wevernesten. Tot mijn verbazing lag er een eitje in maar ik wist op dat moment niet van welke vogel. Omdat de elfenastriden al meer eitjes hadden gelegd, zou dat namelijk ook van hen kunnen zijn. Na korte tijd wist ik echter zeker dat dat eitje niet van de elfenastriden was, want deze hadden inmiddels elders een nestje gemaakt en daarin eieren gelegd.

In totaal legde het popje van de meesastride vijf eitjes welke wit van kleur waren. Het zekere voor het onzekere nemend, besloot ik de eitjes onder te leggen bij een paartje Japanse meeuwtjes waarvan ik wist dat die het liefst insecten en mierenpoppen eten en dat zou wel eens van groot belang kunnen zijn. Na ruim vier dagen controleerde ik het nestje en van de vijf eitjes bleken er vier bevrucht te zijn.

Ik had gerekend op een broedduur van 14 dagen maar toen deze om waren bleken er toch al twee jongen geboren te

zijn. Twee eitjes waren stukgegaan en het vijfde eitje was zodanig met eijsel besmeurd dat het nooit kon uitkomen.

Op een leeftijd van 9 dagen wilde ik de jongen ringen, helaas lag een van die jongen, overigens met volle krop, dood in het nest. Het ene jong dat ik toen nog had heb ik geringd met een ring van 2.5 mm.

Erg opvallend bij de jonge meesastriden waren de blauwe 'lichtgevende' pupillen en de witte snavelhoeken.

De oudervogels waren inmiddels alweer aan een volgend broedsel begonnen in hetzelfde nest. Dat broedsel bestond uit drie eitjes welke door de meesastriden zelf zijn uitgebroed, waar z precies 13 dagen over deden. Het grootbrengen van deze jongen verliep minder gunstig. Op de dag van uitkomen vond ik al een jong dood op de grond onder het nest. Een van de pootjes was er half af. De dag daarop lag een jong, eveneens met een afgebeten pootje, dood in het nest. Het enigste overgebleven nog levende jong dat van het tweede broedsel heb ik toen maar onder de Japanse meeuwtjes gelegd maar ook dat liep op een fiasco uit. Het derde broedsel zijn de oudervogel niet meer gekomen mede ook omdat de rui intrad.

Tussen alle bedrijven door is het jong van het eerste broedsel op een leeftijd van 21 dagen uitgevlogen. Toen het vijf weken was, bleek hij zelfstandig te zijn. In kleur verschilt de jonge meesastrid nogal wat van de oudervogels. Het is overwegend grijs, mist de gele flanken en de witte wangen. Ongeveer drie maanden oud, treed de jeugdruï in geleidelijk komen ze dan op kleur; ontwikkelen ze zich tot volwassen witwang meesastriden.

aluminium broedkooien

Onze kooien worden vervaardigd uit geplastificeerd hardboard - GEEN SPAANPLAAT - met aluminium profiel, en worden als bouw pakket geleverd.

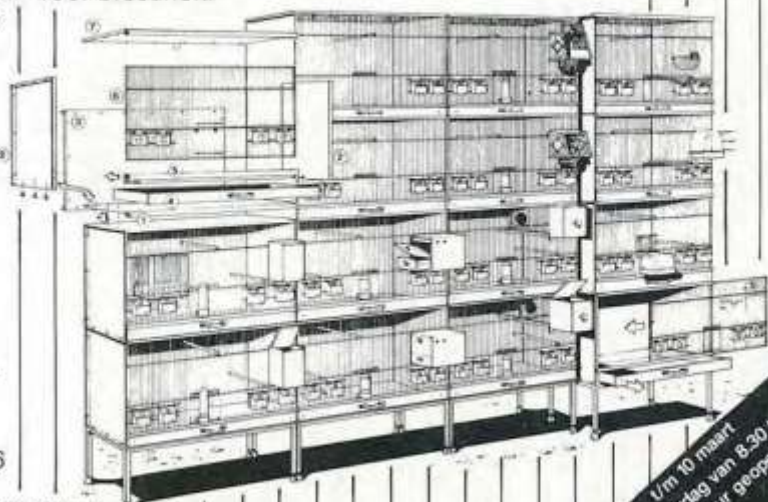
Het standaard front is als volgt samengesteld: 80 x 40 met 4 klepjes en bakjes + rechts boven een klapdeur voor broedhok.

Het front kan naar wens worden aangepast. Catalogus en prijslijst op aanvraag. f 2,50 Aan geldige postzegels bijsluiten.

Fauna metaalwaren b.v.
Hoofdstraat 138a
5171 DH Kaatsheuvel
Telefoon 04167-7 41 14
Corr.-adres: Postbus 146
5170 AC Kaatsheuvel

VOGELLIEFHEBBERS KENNEN 't

1/1m 10 maart
zaterdag van 8.30 tot
11.30 uur geopend.

Kleurkanaries: klassieke kleuren 4

Goudgroen, goudbruin, goudagaat, goudisabel.

door Tom Crueters

Tips voor de kweek

Welke koppels kunnen we nu het beste gebruiken om de meeste kans op een goede goudgroene, goudbruine, goudagaat en goudisabel te hebben? Voor elke kleur apart zullen we de meest gebruikelijke paringen geven.

Hierbij moeten we natuurlijk rekening houden met datgene wat de vorige keer besproken is: de mate van intensiviteit.

Voor alle vier de kleuren geldt, dat ze (normaal) intensief moeten zijn. De kweek moet dus mede hierop zijn gericht.

Goudgroen

De beste goudgroenen komen uit de paring:

– goudgroene man (normaal-intensief) maal (goud) groene pop (matig-intensief) of

– (goud)groene man (matig-intensief) maal goudgroene pop (intensief).

Dok kan men nog wel een (goud)groene gebruiken die zwak-intensief is, als de partner dan maar (normaal)intensief is. Hieruit kunnen nog goede intenseve goudgroene kanaries worden geboren.

Zoek partners

– die zo weinig mogelijk bruin laten zien,

– die zo zwart mogelijke, smalle en goed onderbroken pigmentstreepjes in rug en flanken hebben,

– die zo zwart mogelijke hoordelen hebben,

– die zo veel mogelijk zwart laten zien in vleugel- en staartpennen,

– die een goudgele grondkleur hebben.

– hoe zwarter de vogel, hoe heiderder de goudtint zich zal uiteten. (Dit heeft te maken met de z.g. blauw- of citroenfaktor, naar het voert hier te ver om er op in te gaan.)

Goudbruin

Om tot een goede goudbruine kanarie te komen, kan men het beste paren:

– goudbruine man (normaal-intensief) maal goudbruine pop (matig-intensief) of

– (goud)bruine man (matig-intensief) maal goudbruine pop (intensief)

Zoek partners

– die zo veel mogelijk bruin laten zien in alle veren,

– waarbij de streepjes op het rugdek fijn en goed onderbroken zijn

– die een goudgele grondkleur hebben.

Een paring die ook wel wordt toegepast is:

– (goud)groene/bruine man (matig-intensief) maal goudbruine pop (intensief)

De (goud)groene man, die dus split is voor bruin, moet nu juist zo veel mogelijk bruin laten zien.

Hieruit kunnen we verwachten: goudgroene, groene, goudbruine en bruine mannen en poppen. Alleen de goudbruine en bruine mannen en poppen zullen qua kleur redelijk zijn.

De goudgroene en groene mannen zullen **split zijn voor bruin**.

Goudagaat

Meestal worden de volgende paringen aanbevolen:

– goudagaat man (normaal-intensief) maal (goud)agaat pop (matig-intensief)

– (goud) agaat man (matig-intensief) maal (goud)agaat pop (intensief)

– goudagaat man (normaal-intensief) maal (goud)isabel pop (matig-intensief)

We hebben nu (goud)agaat vogels nodig

– die zo weinig mogelijk bruin laten zien,

– die smalle, goed onderbroken, zwarte streepjes op het rugdek en in de flanken laten zien,

– die een goudgele grondkleur hebben.

Mocht het zwart teveel opbleken, dan moeten we terugparen aan (goud)groen.

Goudisabel

Goudisabellen kan men het beste fokken door de volgende paringen:

– goudisabel man (normaal-intensief) maal (goud)isabel pop (matig-intensief)

– (goud)isabel man (matig-intensief) maal goudisabel pop (intensief)

– goudagaat/isabel man (normaal-intensief) maal (goud)isabel pop (matig-intensief)

– (goud)agaat/isabel man (matig-intensief) maal goudisabel pop (intensief)

De laatste twee paringen, waarbij we dus een split-man gebruiken, geven beide de volgende kleuren in de jongen:

mannen	poppen
goudagaat/isabel	goudagaat
agaat/isabel	agaat
goudisabel	goudisabel
isabel	isabel

Zoek voor bovengenoemde paringen vogels

– die een fijne, smalle en goed onderbroken bestreping tonen in rugdek en flanken,

– die geen of zo weinig mogelijk bruin hebben tussen de streepjes op de rug,

– die een goudgele grondkleur hebben.

– die lichte, eenkleurige hoordelen hebben.

FOUTJE

Heeft u overigens in het februarinummer, op pagina 65 in het schema van de vererving al een foutje ontdekt???

Bekijkt u die tabel nog eens: Paring 9a moet zijn man agaat maal pop goudgroen en paring 12a moet zijn agaat maal goudisabel.

Als u die zelf al had ontdekt, dan zit u beslist op de goede weg.

Bruinborstrietvinken zoals wij ze kennen zijn ca. 11-12 cm grote vogels, waarvan in het wild nog enkele ondersoorten zijn. Het zijn vrij gemakkelijk te kweken vogels, hetgeen we op twee manieren kunnen doen, n.l. paarsgewijs in een broedkooi of met meerdere paren gehuisvest in een volière of klein vluchtje. Mijn ervaring is, als we maar één paartje huisvesten in een broedkooi of volière ze er meestal wat langer over doen om in broedstemming te komen, dan wanneer ze in een groep gehuisvest zijn. Het mannetje zal bij de paarsgewijze huisvesting vrij traag tot baltsen overgaan. Als men meerdere paartjes bij elkaar huisvest moedigen ze elkaar aan en worden ze steeds aktiever, terwijl een enkel paartje vaak van die doolie vogels zijn die maar op de stok blijven zitten zonder dat ze enige aktie ondernemen. Als er meerdere paartjes in de volière zitten zijn niet alleen de mannetjes aktiever, maar ook de wijfjes, deze reageren veel sneller op de avances van de uitverkoren man. Misschien zijn ze bang dat hij er met een ander vandoor gaat. Daarom is het ook niet verstandig om japanse meeuw poppen samen met rietvinken te huisvesten. De rietvink mannen zullen zich hoofdzakelijk voor die meeuw popjes interesseren met wie ze zonder meer zullen paren zonder verder naar hun eigen poppen om te kijken.

Als ik meerdere paren bij elkaar huisveste lieten de broedresultaten meestal niet lang op zich wachten, alleen moet er wel rekening mee gehouden worden

De Bruinborst rietvink

(*Lonchura castaneothorax*)

dat we oneven aantallen bij elkaar zetten. Dus altijd drie of vijf paren bij elkaar anders blijft het onrust geven. Daarot deed ik vaak mijn reserve pop ook in de volière zodat de keus wat ruimer was en in mijn geval was dit 4 poppen en drie mannen. Er was altijd wel een man bereid om dat overtollige popje te bevruchten, maar je moet het in het begin wel even in de gaten houden dat de overtollige pop niet stoort. Ze bouwden hun nest vaak naast en boven elkaar drie nesten als een flatwoning boven elkaar gebouwd was geen bijzonderheid. In mijn kamervolière is een ruime keus aan nestkasten, maar ze bouwden in negen van de tien gevallen een vrijstaan nest in de bundels brem die ik tegen de muur heb gespijkerd. In een van die bundels brem werd een soort gestapelde etagewoning gebouwd. Twee koppels hadden hun nest vlak naast elkaar gebouwd en het derde koppel, wat later in conditie gekomen was, bouwden hun nest er toen maar bovenop. Opvallen was het dat ze vrijwel altijd twee in- en uitgangen aan de zijkant van het nest hadden. In de natuur zal dit wel een soort nooduitgang zijn. De legseizoen stonden uit: 4-7 eitjes die door beide werden bebroed. Het waren trouw broeders die na een nestcontrole weer vlot op het nest terug gingen. Na ca. 14 dagen komen de jongen uit, deze zijn dan volkomen naakt en hebben een rozeachtige huidskleur. Als opfokvoer nemen de ouders een goed prachtvinkermengsel met daarnaast een eivoer, pa vervelde meelwormen (niet teveel), en grote hoeveelheden gekiemd zaad. Al

ze het eivoer niet wilden eten, dan mengde ik het gekemde zaad door het eivoer heen en dan pikte ze er wel wat van mee. Met een dag of 5-6 ringen we ze met 2,5 min ringen die ik voor de zekerheid van te voren zwart had gemaakt.

Na ca. 21 dagen vliegen ze uit, ze zijn de eerste dagen vrij schuw en onbeholpen. Vaak zie je pas uitgevlogen jongen waarvan de kopbevedering nog niet compleet aanwezig is of liever gezegd de veerschachten hebben zich nog niet volledig ontwikkeld. Maar na enkele dagen is dit weer verholpen en zijn ze glad bevederd en hebben ze ook een wat langer staartje gekregen. Na een maand of 5-6 kunnen ze uitgeruid zijn, maar vaak duurt het wat langer. Dit is afhankelijk van huisvestingsomstandigheden en voeding. Het is overigens niet aan te bevelen om jongen die aan te bevelen om jongen die aan het ruien zijn te verplaatsen daar de ruï dan stopt en je met half op kleur zijnde jongen zit. Ik was laatst noog bij iemand die een tiental bruinborstrietvinken in een kooi had zitten om uit te ruien. Deze kooi stond in een soort wandrek en hij had hem alleen maar ca 50 cm hoger in dat rek geplaatst, de vogels waren direct gestopt met ruien en hij begreep er niets van. Ik had nl. tijdens een lezing verteld dat je Australische prachtvinken, in het algemeen gesteld, tijdens de ruiperioden niet mocht verplaatsen naar een andere kooi. De redenering was als volgt: Goed ik mag ze niet verplaatsen in een andere kooi, ik laat ze in dezelfde kooi zitten en ik plaats ze alleen 50 cm hoger. Ik heb hem een thermo- en hygromieter laten pakken, deze op de plaats gehangen waar de kooi het eerst stond, een dag laten hangen en toen op de nieuwe plaats laten meten dit scheelde slechts 2 graden celcius en ca 1 % in de luchtvochtigheid. Maar wat veel belangrijker was ze hingen opeens veel lichter tijdens de ochtend en avonduren evenals tijdens de bijlichttijd met kunstlicht, maar overdag hingen ze ineens veel donkerder.

Ondanks dat ze in dezelfde kooi waren blijven zitten hadden ze toch andere huisvestingsomstandigheden gekregen en waren ze met de ruï gestopt. Bij de rietvinken dienen we speciaal te letten op de sterke nagelgroei, het zal niet de eerste keer zijn dat een nageltje uit een teentje wordt gerukt als de vogel in het gaas blijft hangen. In het wild hebben ze deze sterke nagelgroei juist nodig omdat ze in dichte rietvelden en graslanden leven. In de volière kunnen we proberen dit na te bootsen door enkele bossen riet in de hoek van de vo-

lière te plaatsen, hierin gaan ze dan nestelen of rond klauteren en hun nagels zullen dan aan het riet afslijten. Anders zullen we toch minstens enkele malen per jaar hun nagels moeten knippen.

Ik mag er van uit gaan dat een teder weet hoe de bruinborstrietvink eruit ziet en daarom wil ik het nog even over de twee andere verschijningsvormen hebben en wel de gekuifde en de roodbruine bruinborstrietvink. De gekuifde rietvink is verkregen door middel van bestaardering met de gekuifde japanse meeuw. Vaak zijn er nog wel herkenningpunten van de meeuw in terug te vinden, zoals het naar links en rechts zwiepen van de staart op de wijze zoals een meeuwje dit doet. Het tweede kenmerk is het zwarte borstbandje, bij een bruinborst waar nog teveel meeuwbloed inzit is dit borstbandje volkomen strak en recht, terwijl bij een zuivere bruinborst het bandje als het ware twee doorgezakte slingers zijn die in het midden bij elkaar zijn opgehangen. Deze kenmerken verdwijnen wel weer na enkele generaties. Als we nu toch een kuif willen kweken laten we dan ook proberen om een mooie rozetvorm zonder een pit in het midden te kweken.

Tekst en foto's: Henk de Vos

Aangezien dit bij een japanse meeuw al lastig is, daar die vaak ook dubbele kuiven hebben, zal het nog wel even duren voor we mooie gekuifde bruinborsten zien. Zoals bekend vererft de kuif dominant en zal naar mijn verwachting de dubbele kuifactor lethaal zijn. Het is daarom ook niet aan te bevelen om twee kuifvogels aan elkaar te paren en kunnen we beter kuif x gladkop aan elkaar paren en genoeg nemen met ca. 50% gekuifde vogels en 50% gladkop vogels. Dat gekuifde bruinborster nog veel meeuwbloed in zich hebben uit zich ook vaak door het tonen van de witte lantaarntjes boven of onder de snavel, dit is heel lastig weg te kweken. Deze bontvorm vererft op de een of andere manier dominant en dit soort vogels dienen we eigenlijk uit te sluiten voor de kweek. Het gevaar is nl. erg groot dat er op den duur geen zuivere bruinborsten meer zijn doordat er steeds maar weer bastaarden in bruinborst stammen worden gekweekt. Als we dus kuifbruinborstrietvinken kweken laten we er dan wel om denken wat we met de overtollige vogels o.q. bastaarden.

Op dit moment worden er mutatie bruinborstrietvinken onder de naam

isabelbruinborstrietvink aangeboden. Een veel betere benaming voor dit vogeltje is ROODBRUINE BRUINBORSTRIETVINK, dit is dan gebaseerd op de vederstructuur van de lonchurafamilie. Als we dit vogeltje oppervlakking bekijken dan zien we dat hoofdzakelijk de donkere veerpunten van kleur veranderd zijn, nl. van donkerbruin in roodbruin.

De benaming isabel geven we aan vogels die totaal gereduceerd zijn zoals bijv. de isabelspitsstaartamadine. Bij de bruinborst is dat niet het geval daar de borstkleur vrijwel niet van kleur is veranderd. We kunnen daarom ook niet spreken van een in kleur totaal gereduceerde vogel die zowel het zwarte eumelanine als wel het roodbruine pheomelanine reduceert.

Bij deze mutant reduceert hoofdzakelijk het zwarte eumelanine, waardoor ik de naam roodbruine bruinborst toepasselijker vind dan isabel. Toen deze vogels vanuit Denemarken in ons land kwamen werden er hoofdzakelijk poppen ingevoerd en split mannen. Hierdoor dacht men te doen te hebben met een geslachtgebonden mutatie. Dit blijkt niet het geval. Na enkele generaties kweken blijkt dat hij autosomaal recessief vererft. D.w.z. als men een man of een pop mutant paart aan een wildvorm vogel dan krijgt men 100% uiterlijk wildvormen die wel alle split zijn. Indien we een split aan een mutant paren dan krijgen we ca. 50% mutant en ca. 50% split vogels. Als we split x split kweken dan wordt het wat lastiger omdat we dan niet kunnen weten en zien of de vogels die hieruit komen werkelijk split of niet split zijn.

Uit de paring split x split krijgen we ca. 25% mutant, 25% wildvorm en 50% split vogels. Maar wat gebeurt er als we een split aan een wildvorm paren, de uitkomsten zijn dan 50% split en 50% wildvorm. Het blijft dan wel uitproberen wat is nu split en wat niet.

Als laatste wat opvalt bij deze mutant is dat de geslachten aan de hand van de kleur vrij goed te herkennen zijn, de poppen zijn nl. wat warmer van kleur dan de mannen. Bij de wildvorm is dit altijd problematisch en vaak een zaak van vertrouwen. Ik heb al heel wat poppen gekocht die later toch een man bleken te zijn. Daarom doet men er verstandig aan om de afspraak te maken met de verkoper dat ze geruid mogen worden als blijkt dat het geen paartje is. Al met al zijn bruinborsten fijne en rustige vogels waar we in de toekomst ook nog wel enkele mutaties van mogen verwachten.

Onze Harzervogels

A. Plium

Het in conditie en gezondhouden van onze gevleugelde vrienden baart soms veel zorgen. In dit artikel wil ik nog even terugkomen over de degeneratieproblemen die kunnen ontstaan en wat men dat dikwijls mee te doen kan krijgen, nl. de gezondheid van de vogels. Veel ligt verborgen en veel verschijnselen komen vaak na de kweek te voorschijn.

Daar ik bestuurslid ben van de Dierenbescherming afd. N.O.P., krijg ik nog wel eens te maken met de dierenarts, welke aan onze afdeling is verbonden als adviseur. Zo kan ik nog wel eens problemen welke ik van een liefhebber ontving en die te maken hebben met de gezondheid van onze vogels bespreken en vaak gelukt het mij hierover een goed antwoord te krijgen zonder dat er dan veel onkosten mee gemoeid zijn.

Ik heb persoonlijk steeds de grootste zorg in al de jaren aan mijn liefhebberij besteed om alles in goede banen te laten verlopen, en daarbij is ook voorspoed en tegenspoed geweest met die kleine vogeltjes. Wel heb ik steeds gewerkt aan de conditie van mijn vogels en dit moet ook als eerste punt bij elke liefhebber voor opstaan wil men de hoogste sport bereiken.

Laten we dit dan ook vooropstellen, dat milieu en hygiëne een grote rol spelen en men zeker niet mag verwaarlozen wil men liefhebber blijven, want er is maar weinig voor nodig om bij coccidiose in Uw bestand te brengen en dit is maar zo niet weer verdwenen.

De voederwijze wordt ook verschillend toegepast. Deze verandering is ook ontstaan, vanwege de vele opfokvoeders en krachtvoer wat in de loop van de jaren in de handel is gebracht, en wat veel wordt samengesteld door de voedsellaboratoria's hier te lande.

Vele kwekers en vooral de oudere kwekers prefereren het oude recept, nl. 3 of 4 beschuiten op een ei wat ± 10 of 12 minuten is gekookt, met toevoeging van wat honing of druivensuiker. Ook kan men er een wortel of appel geraspt aan toevoegen. Nu is de voederwijze van de poppen ook nog zeer verschillend, want de ene pop voert veel eivoer en de andere pop voert tevens veel zaad. Voor mij preferer ik de poppen die veel zaad voeren, want dit worden de sterkste jongen. Van huisuit zijn deze dieren nu éénmaal zaadeters, het andere voedsel is er deels door de mens ingebracht.

Aan het drinkwater moet men ook eisen stellen en noodzakelijk is dat men dit veel ververs, want men moet er voor zorgen dat dit geen ziektekiemen te weeg kan brengen. Er zijn vogels die het drinkwater spoedig weer vuil hebben, doordat ze hun uitwerpselen er in deponeren omdat ze zich bij het drinken, met het pootje aan het drinkglasje of er boven aan de tralies vastklemmen. Ook noodzakelijk is het dat men de bodems van de broedkooien veelvuldig schoon maakt en er voor zorgt dat de uitwerpselen zich niet ophopen, want men krijgt zo gauw een bedorven lucht in de vogelkamer. Dit geldt ook voor de vlucht waarin de vogels na de broedkooiperiode worden gehuisvest, dat deze ook steeds rein wordt gehouden. Jonge vogels zijn veel vatbaarder voor ziekte dan oude vogels, omdat de weerstand van deze dieren nog veel kleiner is. Wat is het niet jammer dat men door ziekte soms veel vogels moet verliezen, waar men het gehele jaar zoveel tijd aan heeft besteed, daarom nogmaals zorg voor hygiëne.

Dan is het noodzakelijk dat men steeds acht geeft dat men gezonde vogels in de volière heeft. Geef een vogel blijk niet geheel fit te zijn, wat men al heel vlug kan merken aan hoe de vogel zich gedraagt en veel op de bodem scharrelt en veel bij de zaadbak vertoeft zonder van het zaad veel te gebruiken, wat bol in de veren zit en erg lusteloos is alleen voor groen hebben ze vaak nog veel belangstelling. Een dergelijke vogel neemt men zo vlug mogelijk uit de

vlucht en zet hem apart in een kooi. Men geeft een zieke vogel geen zand in de lade, maar een stukje wit papier, zodat men beter de toestand van zijn ontlasting kan waarnemen. Blijkt nu de ontlasting dun te zijn en aan de geel/groene kant, dan is het inwendige mechanisme niet in orde. Een gezonde vogel heeft meestal een donkergrijze ontlasting met een wit puntje. Men vermijdt in de eerste plaats het eivoer en geeft de vogel om te beginnen een stukje wit brood gedrenkt in water, daarna goed uitknipen en een weinig zoete of karnemelk toevoegen. De dierenarts is veel voor karnemelk. Als zaad geeft men hem witzaad met een weinig gebroken haver of haver-mout.

De ontlasting kan vaak bij onze vogels de grootste boosdoener zijn, waardoor vaak ook meerdere vogels worden aangeast en besmet worden met dezelfde ziekte. Mocht men worden getroffen door een dergelijke ramp dan is het raadzaam om direct de nodige maatregelen te treffen en het zand of wat men gebruikt uit de vlucht te verwijderen en alles goed te reinigen met e.v. bleekwater of een ander desinfecterend middel. Ook de zitstokken en zaadbakken goed reinigen. Na droging van de vlucht voorziet men de vlucht weer van schoon scherp zand of een ander product, dit naar ieder zijn mening. Ik voor mij houd het maar bij zand wat men ook bij het metselen gebruikt, maar let vooral op, wanneer men dit bij een bouwwerk weg haalt, dat dit niet vermengd is met cement.

Menig kweker zal ook wel eens geconstateerd hebben dat de ene pop veel meer water tot zich neemt dan de andere, waardoor men bij die pop veel te maken heeft met natte zandladen, wat ook een onaangename geur teweeg brengt, zodat men die zandlade vaker schoon moet maken en vergeet niet veel schoon zand toepassen of een ander vulmiddel. Het is ook niet aan te bevelen dat men voor de broedkooien en vluchten steeds maar blijft zeven, maar zo nu en dan vervangt door schoon zand en het beste is scherp zand waar de vogels ook in kunnen vinden wat ze voor het inwendige nodig hebben.

Zonlicht is zeer heilzaam, want het doodt veel ziektekiemen, ofschoon het niet nodig is dat ze steeds volop van de zon genieten en voor onze zangvogels is het op een zeker moment nodig dat het wat afgeschermd wordt en vooral in de periode dat ze erg luidruchtig worden.

De voeding voor ruiende vogels mag niet te weelderig zijn, licht verteerbaar een enigszins afvoerend voedsel werkt bevorderend, behalve raapzaad ook

een weinig gebroken haver, witzaad, wat sla en blauwmaanzaad. Ook wat lijnzaad, dit bevordert de glans voor de bevedering. Maar niet teveel want lijnzaad werkt nogal laxerend. Ook moet men zorgen voor wat sepiä of fijn gewreven eierschalen, fijne kiezel is ook aan te bevelen voor de spiermaag, want een vogel heeft nu éénmaal geen tanden om het voedsel te kauwen, dus moet het eerst fijn gemalen worden in de spiermaag, alvorens het de verdere weg opzoekt. Véél eiervoer, maanzaad en hennep is minder geschikt voor ruiende vogels.

Men kan ook niet genoeg aandacht schenken aan de gezondheid van Uw vogels en waak er voor dat Uw liefhebberij geen hospitaal wordt met veel zieke patiëntjes, want coccidiose kan bij onze vogels zo om de deur komen kijken.

Mocht men te kampen krijgen met ziekte van enkele vogels, gebruikt dan eens wat E.S.B. 3, wat men kan bekomen bij een dierenarts en waar men de gebruiksaanwijzing bij krijgt. Dit heeft al veel tot succes geleid en geeft vaak genezing binnen enkele dagen, vooral bij darmstoring. Ook is het aan te bevelen iets E.S.B.3 toe te voegen in het drinkwa-

ter in de vlucht gedurende 3 dagen. Mocht U e.v. een dierenarts moeten raadplegen ingeval men met het aangegeven middel geen succes heeft, neem dan direct de ontlasting mee van de vogel, want dit is het eerste waar de dierenarts naar vraagt. Aan de ontlasting kan hij vaak constateren wat de vogel mankeert.

Voor de z.g. Zweetziekte kan men het beste gebruiken Biosol M1 deel Biosol M verdunnen met 5 delen water en hiervan 2 à 3 druppels in het drinkwater geven gedurende een paar dagen en dan is het meestal verholpen. Ook kan men een paar druppels toevoegen op het opfokvoer.

Vaak zit men bij onze vogels nog wel eens met de bewuste schurftmijt aan de pootjes en vooral bij de oudere vogels. Hiervoor kan men het beste gebruiken half groene zeep en half petroleum, dit aanmaken in een stenen potje. Met enige tijd worden de pootjes weer schoon en vallen de schubben van zelf er af. Aan te bevelen is het daarom om het geruime tijd voor dat de vogels in de broedkooi komen dit toe te passen.

Een gezonde kanarievogel behoeft zoals velen nog menen, geen broekast-product te zijn en kan een vrij lage tem-

peratuur verdragen, als maar gezorgd wordt voor de nodige bewegingsvrijheid en de goede voeding. Op zeer koude dagen komen wat gekneusde hennep en flink wat witzaad hen goed van pas. Ook zo nu en dan een stuk reuzel of wat ongezoeten vet spek kan geen kwaad. Voor tocht zijn ze zeer gevoelig en dit kan dan ook de oorzaak zijn van allerlei ziekten. In de ruitijd moet de kweker nog meer opmerkzaam zijn dan anders, ook het plotseling laten schrikken, want dit kan aanleiding geven dat ze opnieuw in de rui vallen (z.g. stokruil), zij blijven dan steeds ruien. Deze vogels zijn later voor de broedkooi minder geschikt, terwijl de mannetjes doorgaans niet op zang komen. Ook kan het ontijdig afbreken van de rui aanleiding geven tot slechte conditie van de vogels, waar men dan in de broedkooi niet veel van behoeft te verwachten.

Ten slotte nog dit, vele liefhebbers verstrekken ook gekiemd zaad aan de vogels, wat ik zelf ook geef zo nu en dan. Vergeet nooit, voor het aan de vogels wordt gegeven, om het 2 of 3 maal goed te wassen, want de schimmel die door het kiemen ontstaat kan aanleiding geven tot darmstoring, daarom moet men met dit voedsel erg voorzichtig zijn.

NIEUW! GEHU KOOIEN NIEUW!

Wij leveren U betaalbare kooien, en voor elke vogel de juiste kooi. De kooien zijn opgebouwd uit 10 mm met kunststof beklede plaat. De voorzijde is met aluminium afgewerkt, en worden als bouwpakket geleverd.

Verder leveren wij: **BROEDMACHINES** en **Ziekenkooien**.

Vraag documentatie aan bij: **GEHU**

Boomcatweg 10 - 7442 BH Nijverdal - Tel. 05486-1 61 87

FISH- and BIRDSHOP „HOLLAND”

ROERMONDSEWEG 66 a
6004 AT WEERT - 04950-3 72 11

Regelmatig in voorraad:

- Bambus papegaalmadine f. 250,- per paar
- Timor zebra vink f. 550,- per paar
- Chinese groenvink f. 75,- per paar
- Himalaya sijs f. 75,- per paar
- Shamali jster f. 120,- per stuk
- Bladvogel f. 120,- per stuk
- Sumatra zilveroor nachtegaal f. 175,- per stuk
- Smal snavel drongo f. 200,- per stuk

- Tevens alle benodigheden voorrzig o.a. Crea kooien, Duvekot voeders, Burung LI, enz. enz.
- Wij verzenden door heel Nederland. Donderdagavond koopavond. - Lid Dibevo.

SCHOUWLAMP: EEN PASSEND CADEAU VOOR VADERDAG.

Simpele controle

- Geen stroomdraden of geloop met eieren.
  - Perfekt gerichte belichting door lenslamp.
  - Eventueel prima te gebruiken om gelijken nesten te maken.
  - Metaal huis, bekleed met kunststof.
  - Schouwlamp + Batterijen en FRANCO THUIS f. 15,00 door storting op Postgiro 30.88.465, of geldige betaalkaarten.
- DE IDEALE ZIEKENKOOI Regelbare warmte, in twee types, mooie uitvoering, ook als bouwpakket of inbouwsat.
- ELEKTRONISCHE BROEDTHERMOSTAAT zonder installatie direct op het stopcontact.
- Ook bruikbaar voor allerlei andere doeleinden, Temperatuurbereik 18-43° graden.

Verder leveren wij:

- Schemeringsschakelaar 220 Volt (ook 130 en 24 Volt) 3 Amp. 660 Watt
- Elstein infrarood donkerstralers, verwarmingslampen en elementen.
- Temperatuur, Vochtigheids-, Combinatie- en Broedmeters.
- Broedthermostaten (met sathercapsule) inbouwsats voor Broedmachine.
- Ruimthermostaten, schakelklokken, volièreverwarmers.
- Uitschuifbaar africhtstokje. Ook losse onderdelen.

H. DIJKS R. v. Dalemstraat 5a - 5104 AL Dongen - Tel. 01623-13949 (ook 's-avonds)
Wij zijn ook op de Vogelmarkten in Meppel en Barneveld.

Het kweken en paren met de Parijse Frise

door J.C. van Essen

Zo midden april brengen de meeste Parijse Frisé fokkers de vooraf samengestelde koppels samen, om een begin te maken met het broedseizoen.

Speciale gunstige milieumomstandigheden kunnen fokkers verleiden het broeden te vervroegen, maar in het algemeen is het raadzaam te wachten tot het mooi zacht weer wordt.

Ik zal in het nu volgende artikel, proberen om de Parijse Frisé liefhebber in het bijzonder maar ook kanariekwekers in het algemeen, in herinnering te brengen, welke maatstaven ik nodig acht om koppels samen te brengen die de kwaliteit van het ras garandeert.

Hiertoe kan men een aantal grondregels hanteren welke garanderen dat de Parijse Frisé gezond, puur en mooi gehouden wordt.

1. Paar enkel vogels die een perfecte gezondheid hebben.
  2. Voor de kweek die geen jonge vogels gebruiken die getoond hebben daar nog niet klaar voor te zijn (of het nu een man of pop is).
  3. Systematisch de vogels afvoeren die de standaard voor de morfologische kenmerken missen.
- Omdat het bovenstaande er misschien wat al te eenvoudig uitziet zullen we elke regel eens aan een nader onderzoek onderwerpen en zien of hij iets voorkomt of verbeterd.

Regel 1

Het paren van lichamelijke pure vogels is bedoeld om te voorkomen, de altijd weer terugkerende:
- erfelijke ziekten aan de ademhalings- en spijsverteringsorganen

- onstabiliteit en gebrekkige balans op de zitstok
- aangeboren epilepsie en trillingen
- onvolledige vrijagetooi tijdens de voortplantingsperiode
- lange, moeilijke en onvolledige rui periode
- blindheid van jonge vogels en te vroege blindheid van volwassen vogels
- sterven van jongen voor ze onafhankelijk worden
- de dood van embryos voor het uitkomen van de eieren
- gebrek aan eetlust en aangeboren zwakte
- lusteloosheid, typisch voor achtergebleven vogels
- gemis aan levenskracht
- eieren leggen zonder schaal of met breekbare schaal
- het moeilijk verwerken van verbindingen van speciale stoffen (amino zuren, vitaminen, mineralen enz.) veroorzaakt door enzymatische onvolkomenheden en andere stofwisselings moeilijkheden.

Regel 2

Als we het in regel twee gestelde voorkomen en alleen vogels koppelen die werkelijk geslachtsrijp zijn, kunnen we het volgende voorkomen:
- onvruchtbaarheid en slechte bevruchting
- verlaten van de eieren door de pop
- onbekwaamheid in het broeden of voedsel geven aan de jongen

- weigering van de man door de pop
- de neiging van de man om slecht te dedden, en om de pop onverschillig te behandelen
- het leggen, verdeeld over meerdere dagen in plaats van er doorlopend mee bezig te zijn
- het leggen van eitjes met onregelmatige vorm of geheel vervormd

Regel 3

Voortplanting van vogels met ernstige afwijkingen van de standaard kenmerken kunnen de volgende gevolgen hebben:

- zwakke en losse bevedering
- ontbreken van pigmentering (kleuren) in de vleugel en in de staart schachtveren
- omhooggeschoven flanken welke na de rui weer gezakt zijn waarbij een verkeerde vorm wordt aangenomen
- ongelijke schouders
- witte vlekken aan de krop
- pootjes die de zitstok niet omklemmen
- korte of niet evenwijdige lange staart
- kaal onderlichaam
- kopje zonder krul
- geen haneveren
- geen kraag
- geen gekrulde nagels
- onvoldoende lengte
- afhanginge vleugels die niet kruisen op de rug
- ontbreken van sierlijkheid en de specialiteiten van het ras

De natuurlijke en de menselijke selectie.

Alle diersoorten hebben ondergaan en ondergaan nog steeds structurele en lichamelijke veranderingen (welke op den duur van grote betekenis bleken te zijn) omdat, om geschikt te zijn om in leven te blijven ze zich aan moesten passen aan de veranderde omgeving. Ze hebben het klaar gespeeld en kunnen zich nog steeds handhaven, als de leefmilieu veranderingen langzaam genoeg zijn voor hun organen om zich aan te passen, de evolutie zo een kans gevend om andere vormen, soorten en rassen te vormen.

Er is echter geen probleem met de soorten en rassen welke de mens onder zijn hoede heeft, aangezien hij het doet op de meest geschikte manier voor eigen fysiologische, hygienische en gezondheids behoeften.

Dit is waar, ondanks dat zelfs onnatuurlijke condities waarin hij ze geboort heeft gedurende vele jaren, veranderingen en lichamelijke variaties hebben veroorzaakt (staart, vorm, veren, groei, kleur) welke verrassend zijn in vergelijking met het originele geslacht.

Let op het verschil tussen de meest onnatuurlijke broedsels van de tegenwoordige kanarie en de "Geranus Canarius" waarvan ze allen afstammen en welke zelf maar weinig verschilt van de Europese kanarie.

Verstandige broed methoden zijn er om degeneratie van een ras te voorkomen. De vrije soorten die de wet van de overleving instinctief gehoorzamen maakt de selectie op kwaliteit in de reproductie (sterkte, uithoudingsvermogen, gezondheid, eenvormigheid) en verwijderd langzamerhand de minder efficiënte vogels (de zwakken, de zieken, de abnormale of degenen die een verandering hebben ondergaan).

De scheppende kweker die zocht naar alternatieve vormen (ras of variëteit) werkt niet op dezelfde manier als de natuur (kruisbroeding, hybridisatie, het invoeren van nieuwe factoren, kleur enz.); als hij het niet juist doet, b.v. niet op het ras let, op fysiologische, hygienische en/of op het gebied van voedingsbehoeften, zou hij een ras kunnen uitputten, dit verzwakken, het erfelijkheids

vlekken en pathogenische dragers verschaffen, die uiteindelijk tot uitsterven leiden. Dit was inderdaad het geval met vele oude rassen zoals Bossu, Scotch of Lancashire, gewoon door menselijke onbekwaamheid, hebzucht of zorgeloosheid.

En als we niet wat genuanseerder met ons kweekmateriaal omgaan is de Parijse frise dicht in de buurt van boven genoemde vogels. Het kan echter ten goede keren als we bereid zijn een einde te maken aan de belachelijke broed methoden. Verder moet ik verwijzen naar meer natuurlijke en minder kunstmatige broed condities, om betere hygienische omstandigheden te gebruiken. Te samen met een betere geschikte voeding.

En de handhaving, van laten we zeggen van deze standaard paarregels, zullen we de Parijse Frise zich doen handhaven als de sterkste, meest indrukwekkende en elegantste kanarie van de hele wereld der kanariefokkerij.

De reden waarom de Parijse Frise niet gekruist of verbasterd mag worden

Om te veronderstellen dat het een natuurwet voor diertelijke soorten en rassen is om in verval te geraken en uit te sterven, dan door kruisbloeding bloedverversing toe te passen, is niet alleen nonsens, maar ook een belachelijke, technische en wetenschappelijke ketterij. In feite moet men goed onthouden dat:

1. Het kenmerk "krulveer" is terugwijkend met betrekking tot het kenmerk "gladveer".

2. Kruising en kruisbroeding van een voorafgaande kruising (F1) moet doorlopend gekoppeld worden aan een goede Parijse Frise om de verloren ras-kenmerken opnieuw te verkrijgen en,

na een paar nieuwe kruisingen zijn de beweerde voordelen verkregen door bloed van buiten af, volledig verloren gegaan.

3. Het kruisen met een vogel welke verschilt van het ras, doet niets anders dan een duurzame erfelijkheidsbalans verbreken brengt duizenden ongunstige factoren naar boven die in de volgende paring weer kunnen opduiken.

4. De grotere soorten kanaries die aanbevolen zijn om mee te kruisen zijn niet vrij van erfelijkheids smetten en aangeboren ziekten. Deze te gebruiken zou de Parijse Frise eerder slechter dan beter maken.

Voor de paring moeten de kanaries een goede volledige rui achter de rug hebben

Het rui-probleem is heel belangrijk bij het selecteren van kanaries, welke gehouden worden met het doel om te broeden. Als de voor de broed bestaande kanaries geen volledige en regelmatige rui hebben ondergaan, gedurende de daarvoor bestemde periode, moeten ze niet gepaard worden omdat een goed resultaat zal uitblijven.

Ruien, Hormonen en Reproducieren zijn dicht met elkaar verweven.

Gezien de enorme bevedering van onze Parijse Frise zal deze een grotere fysiologische krachtspanning moeten verrichten dan andere kanaries. Bij zo'n krachtinspanning moet men helpen door optimale levensomstandigheden te creëren, alsmede een dieet dat voldoende is in samenstelling, en actieve hoofdbestanddelen bevat.

Dit is nodig om de verenformatie en het rui-proces te stimuleren, en vlekkeloos te laten verlopen. Hoofdbestanddelen welke de voeding in die periode minimaal moeten bevatten zijn: bv,

A Gezwaarde amino zuren

Deze worden verkregen uit dierlijke eiwitten waar de kanarie de hoornachtige kern van zijn veren mee opbouwt. Nu zou het naïef zijn om hoornvezel toe te voegen aan het menu daarbij denkende dat de vogel het direct kan gebruiken. Echter om die hoornachtige kern te voeden gebruikt deze eiwitten, welke geproduceerd worden gedurende het stofwisselingsproces.

B Minerale zouten

Deze worden gevonden in organische en anorganische zwavels, welke zich bevinden in dooiers en groenten zoals boerenkool en andere kooisoorten, plus silicaat en magnesium. Geen probleem met kalk en fosfor omdat die in overvloed gevonden worden in het gewone voedsel. Als alternatief voor minerale zouten kunnen we gesteriliseerde en gemalen eierschalen gebruiken, het schaalmeel bevat veel organische bestanddelen.

C Vitaminen

Indien mogelijk moeten we die toedienen in ruwe vorm, verschaft door groenten, groen en ontkiemde zaden. Gepolyvitamineerde samenstellingen alleen toedienen volgens gebruiksaanwijzing.

D Vetten

Deze zijn belangrijk voor het ruien, omdat ze op de eerste plaats de pigmentatiestoffen naar het bloed vervoeren evenals degene die zorgvuldig werkt zijn door melanocyten.

De kanaries die gedurende het ruien niet voldoende vet binnen krijgen bezitten een droge ondoorschijnende bevedering, met breekbare veren die geen elasticiteit bezitten en daarom gemakkelijk breken. Verder zijn oliën, zaden, melk en melkproducten rijk aan vetten.

Maatstaven voor selectie

Een Parijse Frise die nog nooit een normale en complete rui heeft gehad om reden van slechte voeding of milieu condities, zal gedurende het broedseizoen bewijzen een slechte voortplanter te zijn en door de gebreken in de beve-

dering ziek worden bij de eerste koude dagen.

Betracht de volgende regels:

- Bepaal ras oorsprong en afstamming.
- Gezondheids conditie.
- Fouten in het ras en afwijking van de norm.

De fokparen moeten aan minimale eisen voldoen met betrekking tot bovenstaande beschouwing.

Betracht de volgende regels:

- Bepaal ras oorsprong en afstamming.
- Gezondheids conditie.
- Fouten in het ras en afwijking van de norm.

De fokparen moeten aan minimale eisen voldoen met betrekking tot bovenstaande beschouwing.

Bij twijfel gevallen is het beter een koppel niet te laten paren waarvan de oorsprong schadelijk zou kunnen zijn, voor de erfelijke besmetting van het "vaderlijke erfdeel" van de stam, en van daaruit voortvloeiende problemen en degeneratie van de toekomstige generatie. De kweker moet niet verwachten, dat indien het hem gelukt een zieke Parijse Frise of welke kanarie den ook na genezing of herstel deze te gebruiken is als betrouwbare kweekvogel.

Ook is het niet aan te bevelen om antibiotica en chemische preparaten te gebruiken als een "voorzorgsmaatregel". Gebruik alleen geneesmiddelen om ziekten te genezen of ze te beschermen in geval van inheemse ziekten.

Sanitaire condities zijn ongetwijfeld erg belangrijk voor de gezondheid van onze vogels in het algemeen.

Maar sommige vogels zijn nu eenmaal speciaal gevoelig voor ziekten. Geen kweker kan dat verhelpen hoe die ze ook zou vertroetelen. Het is beter om ze

dadelijk in het begin uit te sluiten en zo teleurstelling te voorkomen.

Het paren en samenstellen van onze kweekparen is ongetwijfeld het moeilijkste probleem van onze hobby. Bedenkt u wel, men moet niet of kan niet, afhankelijk zijn van "kansen op goed geluk" alleen. Maar men moet een goede beslissing nemen naar aanleiding van positieve elementen welke elke vogel bezit.

Ieder koppel, dat geselecteerd is na de zaak goed overwogen te hebben, speelt een belangrijke rol in de technische ontwikkeling d.w.z. het vast leggen van alle factoren van belang voor handhaving van de eigenschappen van het RAS.

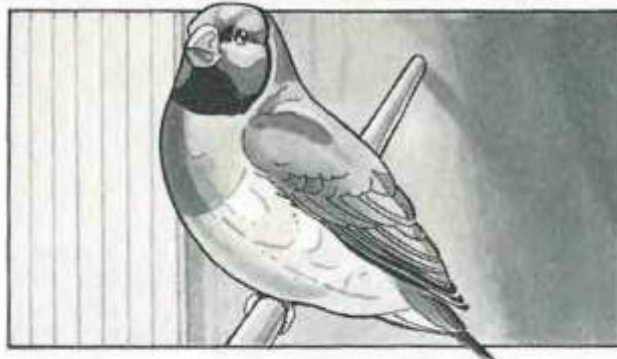
Met een gezonde basis kan men prima kanaries fokken en tot heel aanvaardbare resultaten komen.

Aan de andere kant, met geld alleen en geen "fok plan" kan men ook in een enkele keer succes boeken. We spreken niet voor niets van "ééndagsvliegen". Maar dit leidt op den duur tot slechte broed- en TT-resultaten, waarna de vogels de laan uitgaan, zonde.

Moge bovenstaande richtlijnen een hulpmiddel voor u zijn, om doelbewust het bijzondere ras dat uw voorkeur geniet te handhaven voor het nageslacht. Zodat ook deze kunnen genieten van deze geweldige tak van onze vogelsport.

De!

Zonlicht is onmisbaar.

De natuur bewijst het.

Lang niet iedere vogelliefhebber is in staat zijn vogels te geven wat zij absoluut nodig hebben: zonlicht. Terwijl de voordelen van het ultraviolet algemeen bekend zijn: zonlicht maakt uw vogels sterker en mooier.

True-Lite, de enige buislamp met het volledige zonnenspectrum inclusief het heilzame ultraviolet-A is de volwaardige vervanger van de zon. Beide hebben een gunstige uitwerking op de gezondheid en

vitaliteit van uw vogels.

Goed, u weet nu dat True-Lite net zo goed is voor uw vogels als de zon. Maar wist u dat de True-Lite buislamp de zon op bepaalde punten zelfs overtreft? Wat de zon nooit zal kunnen, doet True-Lite met gemak. True-Lite maakt de dag- en nachtcyclus van uw vogels regelbaar, zodat het mogelijk is ook in de donkere maanden de vogels hun onontbeerlijke portie zonlicht te geven. Daar kan geen zon tegenop.

True-Lite geeft u invloed op de natuur.

Verkrijgbaar bij
dierenspecialisten!

HARTEVELD HOOS & HEIJERMANS B.V.
Mathenesserlaan 299, Rotterdam. Tel. 010-774688

TRUE-LITE		20 W PT		40 W PT	
Watt	lengte in cm	14 W - 65 W			
15	45				
20	60				
30	90				
40	120				
65	150				
20 PT	60				
30 PT	90				
40 PT	120				

PT, dat betekent:
Gelijkblijvend
stroomverbruik,
toch grotere
lichtopbrengst.

1-1 zwarte zwartborsten. Oorspronkelijk waren deze vogels veel donkerder, na de rui hebben ze veel zwarte veren gewisseld voor normaal gekleurde veren.

Zebravinken in 50 kleuren

Tekst: Hans Klören
Foto's: Ton de Bruijn

De zwarte zebravink

Bij het lezen van de kop boven dit artikelje, zal waarschijnlijk ook de aandacht van kleurkanariëkwekers worden getrokken. Het is namelijk al jaren de wens van vooral de kanariëkwekers om een zwarte vogel te kweken. Nu hebben die eenvoudige zebravinkenwekers ineens zwarte zebravinken. Kanariëkwekers, weest niet teleurgesteld, de echte zwarte zebravink hebben wij nog lang niet. Die zebravinken die soms voor zwarte zebravinken worden versten, zijn in feite kleurvarianties die door omgevingsinvloeden zijn ontstaan. Het betreft dus geen mutatie, maar modificatie. Het vervelende bij modificaties is dat, wanneer de betreffende vogels weer onder normale (of andere) omstandigheden worden gehouden, ze weer veranderen naar de kleur die ze eigenlijk zouden moeten hebben.

Wanneer u dit nu zo leest zou te veronderstellen zijn dat zwarte zebravinken bewust te kweken zouden zijn. Wanneer die bepaalde 'omgevingsinvloeden' zouden worden geschapen, zouden er zwarte exemplaren moeten ont-

staan. Helaas is dit nog steeds niet gelukt, waarschijnlijk moet de aanleg voor het zwart worden toch wel in die betreffende vogel aanwezig zijn.

Bij het zien van zwarte zebravinken spreekt men al gauw van degeneratie, dus een achteruitgang van het individu. Het individu verliest door degeneratie iets t.o.v. de wildvorm, waardoor het zwakker wordt en kwetsbaarder is. In die zin is het zwarter worden van de zebravink geen degeneratie omdat bij de zwarte zebravink juist sprake is van toename van pigment. Veerveiden die oorspronkelijk wit of grijs waren, zijn zwart geworden en in de flank zijn de witte stippen kastanjebruin. Het donkerder worden van de bevedering komt overigens voor in een grote verscheidenheid. Soms blijft het beperkt tot het veerveid tussen de snavel- en de oogstreep en de hakken, terwijl andere exemplaren echt bijna helemaal zwart zijn. De zebravinken die slechts wat zwart zijn tussen de oog- en snavelstreep, zijn in het verleden zwartwangen genoemd. Een naam die de verschijningsvorm beslist niet dekt omdat de 'wangen' niet zwart zijn. De Duitsers spreken over een schwärzling en wij hebben daar 'zwarte' van gemaakt, waarbij helaas ook niet helemaal duidelijk wordt aangegeven wat wordt be-

doeld. Dit zwarter worden van zebravinken is overigens geen abnormaal natuurverschijnsel. Bij vrij veel vogelsoorten is in gevangenschap waar te nemen dat de bevedering donkerder wordt of zelfs echt zwart. Men zou hieraan de konklusie kunnen verbinden dat het in gevangenschap houden nadelig kan zijn voor de kleur van de bevedering. Maar, ook in de natuur kennen wij diverse voorbeelden dat ook onder de meest natuurlijke omstandigheden het zwarter worden is waar te nemen. Sterker nog, bij b.v. de ons zo bekende keepl is het zwarter worden een jaarlijks terugkomende gebeurtenis dat past in het bruiloftskleed van de man. Het zwarter worden van de keepl komt tot stand onder invloed van een hormoon. Dit hormoon zorgt voor een extra vorming van de zwarte pigmentstof in de bevedering. Aannemelijk is dat ook bij de zebravinken in de hormoonhuishouding, onder invloed van de omgeving, wat fout gaat waardoor het zwarter worden een feit is. Door veel kwekers is al geprobeerd om van deze zwarte zebravinken ook zwarte nakweek te krijgen; helaas blijkt steeds dat het een vergeefse moeite is geweest. Wij zebravinkenwekers zullen dus rustig in de wachtkamer moeten plaatsnemen om het moment af te wachten dat de zwarte zebravinken er echt zijn.

1-0 Zwartwang

1-0 zwarte die wel heel erg zwart is doorgekleurd.

Voeding waar vogels om vragen.

use!

In voorgaande artikelen hebben we onder andere gesproken over het rantsoeneren van voedermiddelen. Ook is de noodzaak van deze voedermethode – voor vogels in gevangenschap gehouden – met behulp van een voederproef toegelicht.

Reeds velen onder U passen het rantsoeneren van voedermiddelen toe en zien hun extra aandacht voor de voeding beloond met in prima konditie verkerende vogels. Een goed voorbeeld hiervan kunt U terugvinden in een schrijven van Tom Crujters in Onze Vogels no 10 1977, blz 423.

Dat rantsoenering dus een nieuwe voedermethode zou zijn, is beslist niet waar. Reeds jaren heeft mijn vader in diverse verhandelingen de belangrijkheid van het gecontroleerd voeren naar voren gebracht en in de praktijk bij diverse proefbedrijven toegepast.

Artikelen zoals "Maat houden", Onze Vogels no 3 1975, blz 122 en "Aandacht voor de kweek", Onze Vogels no 2 1977, blz 86-87 zijn hiervan een duidelijke illustratie.

Met name nieuwe liefhebbers zijn echter nog onbekend met deze voedermethode en zullen zich afvragen: "Hoe kan ik nu deze methode in de praktijk toepassen?" Op deze vraag hoop ik in dit artikel enige duidelijkheid te verschaffen.

Vogels in een kooi hebben met een flinke volle bak zaad erbij lijkt geen enkel probleem te geven.

Gaan we echter met deze vogels kweken dan zullen hogere eisen t.a.v. de huisvesting, temperatuur, licht, voeding en hygiëne worden gesteld.

Het al of niet toepassen van deze voorwaarden (afhankelijk van de vogelsoort, die men kweekt) door de vogelliefhebber zal resulteren in goede dan wel minder goede broedresultaten.

De vogelliefhebber zal dan ook diverse literatuurbronnen raadplegen en ervaringen uitwisselen met collega's om te zorgen voor een goede huisvesting, temperatuur, aantal lichturen etc. Aan een goede kweekruimte zal het de vogels meestal niet ontbreken, zoals we tijdens onze praktijkbezoeken veelvuldig constateren.

Wat echter de voedingsbehoefte van z'n vogels betreft, tast de vogelliefhebber dikwijls in het duister en om z'n vogels zeker niet te kort te doen, wordt bij overmaat gevoerd; zaadmengeling,

door: ing. J. v. Himbergen jr.

zachtvoer, groenvoer en ja, zelfs producten welke in het geheel niet zijn afgestemd op de behoefte van vogels.

Wat men deze vogels ziet opnemen aan eiwit, vet/olie, vitamines, massa- en sporenelementen en soms bij voortdurende antibiotica kan ik met mijn pen niet beschrijven.

De voedingsbehoefte van onze vogels is afhankelijk van de periode, waarin de betreffende vogel(soort) leeft (kweek, rust) en de huisvestingstemperatuur (binnen verwarmd, binnen onverwarmd, buiten).

Een zo volledig mogelijke voeding wordt bereikt als een goede zaadmengeling – eigen aan de vogelsoort – in gecontroleerde hoeveelheden aan vogels, die in kweekkooien zijn gehuisvest, wordt verstrekt.

We noemen deze voedermethode "rantsoeneren". Het is een discipline, waarmee de vogelliefhebber zich vertrouwd moet maken. Immers zal deze voedermethode – zeker in het begin – wat meer aandacht van hem vragen, doch zal hij zijn extra aandacht beloond zien met een betere voedselopname

(minder morsen) en een zichtbaar betere konditie van de vogel.

Rantsoeneren wil dus beslist niet zeggen "honger lijden", maar gecontroleerd voeren, d.w.z. elke dag per vogel zoveel zaadmengeling verstrekken, zodat het zaadbakje bij de volgende voerbeurt geen groot restant meer bevat. (Wie nu nog niet overtuigd is van het belang van rantsoenering van vogelzaden verwijs ik naar Oze Vogels no 1 1984, blz 18-19, waarin duidelijk wordt aangetoond wat de invloed is van een onvolledige opname van een zaadmengeling op de opgenomen hoeveelheid vet en eiwit door de vogel.)

Let wel, vogels hebben geen interesse in marktprijzen van zaden, ook al doen sommigen ons anders geloven. Zo wordt bijvoorbeeld in bepaalde zaadmengsels voor kanaries het witzaad gedeeltelijk vervangen door het goedkopere milletzaad en/of meer gepelde haver en het "relatief dure" negerzaad komt er weinig of helemaal niet in voor. Van deze mengsels wordt doorgaans meer gemorst en ze hebben bovendien een minder gevarieerd aminozuurpatroon (= eiwitbouwstenen), welke nodig zijn voor de groei en het onderhoud van alle lichaamcellen van de vogel. Het gezegde "goedkoop is duurkoop" is hier zeer zeker van toepassing. Men moet dus vanuit de behoefte van de vogel naar de vogelvoeding kijken en laat U niet misleiden door de prijzen van zaden, maar geef uw vogels die zaden waaraan ze behoefte hebben.

Rantsoenering van vogelzaden mogen we dus alleen toepassen wanneer we een zaadmengeling hebben, die:

- bek-eigen is aan de vogelsoort,
- rekening houdt met de periode waarin de vogel leeft (kweek, rust),
- een konstante samenstelling heeft; dus nooit wordt gemengd naar prijs!

De,

- goed geschoond is en zaden bevat van goede kwaliteit.

Elke vogelliefhebber kan zelf vaststellen of het door hem gebruikte zaadmengsel de vereiste grondstoffen bevat. Mist U er bepaalde zaadsoorten in en/of zijn ze in te kleine hoeveelheid aanwezig, dan kunnen ze alsnog worden toegevoegd.

Uiteraard zal deze handelwijze kostprijverhogend werken en komt het eerder genoemde spreekwoord hier duidelijk naar voren.

Bij aankoop van mengelingen, die aan de gestelde eisen van de vogels voldoen, is men ontslagen om dergelijke toevoegingen toe te passen.

Hoe werkt gecontroleerd voeren nu in de praktijk?

In het verloop van enkele dagen kan iedere vogelliefhebber in zijn vogelruimten vaststellen hoeveel voer er in een bepaalde kooi werkelijk wordt opgenomen. Was het de eerste dag veel te veel, dan moet er wat minder worden verstrekt. Door op te letten hoeveel overschot er is, kan men in enkele dagen het juiste rantsoen per kooi aanbieden en nogmaals, op een wijze zonder dat de vogels honger moeten lijden.

Dan het zachtvoer. Ook hiervoor geldt, dat er geen groot overschot mag zijn na iedere voerbeurt.

De behoefte van een goed zachtvoer is gelijk aan $\frac{1}{4}$ deel van het totale dagrantsoen van de betreffende vogelees-oort.

Dus zou bijvoorbeeld een vogel per dag in totaal 8 gram voedsel opnemen, dan wordt de behoefte aan eivoer $1\frac{1}{2}$ gram en zal er nog $4\frac{1}{2}$ gram zaad door de vogel worden opgenomen.

Hoeveel bepaalde vogels in een bepaalde ruimte aan voer per dag opnemen, moet worden vastgesteld volgens bovenstaande methode door iedere vogelliefhebber voor zijn vogels afzonderlijk.

Het zou tot ernstige vergissingen kunnen leiden door bijvoorbeeld te zeggen: een kanarie eet 8 gram per dag. De omstandigheden zoals het aantal lichturen, grootte van de kooien (vluchten), temperatuur en de veel verschillende soorten kanaries maken het onmogelijk om in een standaardterm te spreken: "geldig voor kanaries in een bepaald aantal grammen".

Hieruit blijkt duidelijk, dat het aandacht vereist van de liefhebber om een verantwoorde gecontroleerde voeding te kunnen toepassen.

Het kweken van buffalo wormen.

Hierbij wil ik mijn ervaring geven over het kweken van buffalowormen.

Ik ben dit jaar voor het eerst begonnen met deze kweek; voordien kweekte ik de grote meelwormen wat een lange tijd duurt voor je die hebt.

De kweek van buffalowormen gaat veel sneller en de wildzang is er verzot op.

Ik ben begonnen met een kastje te maken, afm. h. 50 x b. 50 x d. 60 cm. (zie schets) met 2 schappen erin van parkietengaas, dit in verband met de warmtedoorlaat.

Onder de 2e schap zit een warmtelamp; een donkerstraler van 60 watt, die is verbonden met een thermostaat die gaat tot 30°C. Op laag 1 staan 8 plastic potten afm. 140 x 140 mm met daarop een deksel die ik heb doorboord met een boor van 2 mm. Dit in verband voor het verdampen van het vocht, wat je erin brengt aan voer voor de buffalowormen.

De vulling van de plastic pot: Een laag van $\pm$ 8 cm gemengd, 50% kuikenmeel + 50% zemelen; daarboven op een stukje wollen deken.

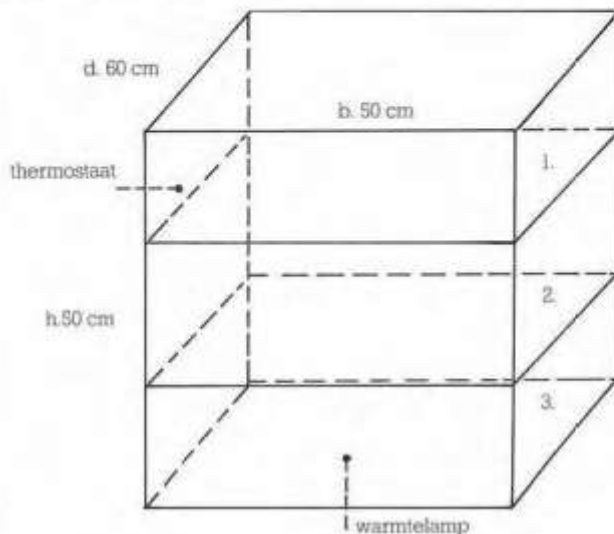
Ik gooi er een klein portie buffalowormen in, ik schrijf de datum op het deksel en zet die in de kast en na 7 weken is de kweek volledig klaar.

Zo heb ik op de eerste laag 8 potten staan en op de tweede laag 6 potten. Voeren doe ik de buffalowormen met aardappelschillen, dit is uit mijn ervaring het beste. (1 x per week). Nu komt nog het: eruit halen van de buffaloworm. Dit deed ik eerst met een pincet doch dat was een bijna onbegonnen werk. Later heb ik bij toeval een andere methode ontwikkeld. Daar de zon nogal 'ns schijnt ben ik buiten gaan zitten en deed de inhoud uit de plastic pot op een schaal, de kleine buffalowormen kropen allemaal langs de rand van de schaal en zo schepte ik met een eetlepel de wormen eruit. De torren en de kleine wormen gingen weer terug in een nieuwe plastic pot; en zo ga je maar door.

Ik kan alleen maar zeggen, dat ik aan al mijn wildzangvogels buffalowormen verstrekt. Ik hoop dat ik voor degene die er ook mee willen beginnen de kweek duidelijk genoeg omschreven heb. De temperatuur in het kastje is circa 28°C.

H. Reijnen

Kweekkast buffalowormen:

Tekst: Cevab
Foto: A. Brugger

Kroonvinken

Voor de liefhebbers die geïnteresseerd zijn in tropische vogels en die die vogels het liefst houden in een goed beplante gezelschapsvolière, zullen de kroonvinken geen onbekenden zijn. Werden ze vroeger vrij regelmatig ingevoerd, thans is dat, zoals dat bij veel soorten het geval is, wat minder. In tegenstelling tot een tiental jaren geleden, worden ze nu echter wel méér gekweekt en op zich is dat een positieve ontwikkeling, vooral de rode kroonvink zien we regelmatig op de wat grotere tentoonstellingen. De kroonvinken behoren tot het geslacht *Coryphospingus*, welk geslacht twee soorten met elk een tweetal ondersoorten telt.

De rode kroonvink, *Coryphospingus cucullatus*, komt met de ondersoorten *fargoi* en *rubercens*, voor in Zuid-Amerika, van Guyana en Noord-Brazilië door Uruguay tot in Oost-Argentinië. Hun grootte is 13-14 cm. De kopveren van het mannetje zijn verlengd, naar achteren gericht en alzo een kuif vormend. De buitenste veren van die kuif zijn zwart en de binnenste scharlaken rood. Voor het overige is de vogel overwegend wijnkleurig bruin. De popjes zijn meer bruiner van kleur.

Ze leven in open beboste gebieden en bij voorkeur houden ze zich in dicht struikgewas op. Nestelen doen ze zo hoog mogelijk in die struiken. Van gras-halmen en andere plantedelen bouwen ze een komvormig nest waarin per legsel gemiddeld 3 tot 4 witte met bruin-grijze vlekjes voorziene eieren worden gelegd.

De grijze kroonvink, *Coryphospingus pileatus* komt met de ondersoorten *brevicaudus* en *rostratus*, voor in Noord-Columbia en Venezuela door Oost-Brazilië tot Rio de Janeiro voor. Ook bij deze soort komen de verlengde kopveren voor, eveneens aan de buitenkant zwart en de binnenste scharlakenrood. De overige onderdelen zijn donker- tot lichtgrijs en zwarte staart. De popjes zijn wat valer, meer bruinachtig van kleur, de kuif wat minder duidelijk aanwezig en grijsbruin van kleur. De grootte is 14 cm.

De vogels leven in droge, met struiken bezette gebieden en in open bossen. Meestal trekken ze paarsgewijs op en wat hun verdere doen en laten betreft stemmen ze geheel overeen met hun roodkleurige familieleden.

In de volière bouwen ze het liefst hun nesten, van cocosvezel, sharpi en paardehaar, in een struik alhoewel ze ook niet ongenegen zijn om van een halfopen nestkastje gebruik te maken. We kunnen ze daartoe misschien wel wat stimuleren door enkele van dergelijke nestkastjes te camoufleren met dennoefbrentakken. De popjes broeden alleen en in die periode, welke ongeveer 13 dagen duurt, zorgt het mannetje wel dat er geen ongewenste gasten in de buurt van het nest komen. In de gezelschapsvolière kan dit nogal eens tot schermutselingen leiden, want ze zijn dan behoorlijk fel en verloochenen hun temperamentvolle zuidamerikaanse afkomst niet.

Als de jongen 6-7 dagen oud zijn kunnen ze worden geringd; ringmaat 2.9 mm. Daar het wel eens voorkomt dat pas geringde vogels het nest worden uitge-

gooid, is het wellicht aan te bevelen om de ringen eerst wat zwart te maken. Op een leeftijd van 18 tot 20 dagen verlaten ze het nest en worden dan nog 2 tot 3 weken, in afnemende mate, door de oudervogels gevoerd. Dit laatste gebeurt ook wel door alleen de vader, zeker wanneer het popje inmiddels aan een volgend legsel is begonnen; de jeugdru is na ongeveer 8 maanden voltooid. Naast een goed zaadmengsel voor tropen aangevuld met kanarie- en onkruidzaden, is ook een universeelvoer met enige variatie aan dierlijk voedsel noodzakelijk. Vooral in de broedtijd is dierlijk voedsel van levensbelang voor de jongen en dienen we naast wat meelwormen of pinky's, die ze altijd al krijgen, ook mierenpopjes, spinnetjes, vliegjes, maden etc. etc. te verstrekken. Ook groenvoer zoals sla, andijvie, spinazie, vogelmaur etc. wordt door ze opgenomen evenals wat appel of ander fruit. Hoe gevarieerder het menu, hoe beter en men komt dan er ook achter waar hun voorkeur naar uitgaat. Die wetenschap kan dan in de broedtijd van pas komen.

Kroonvinken

Kroonvinken, zeker geen lieverdjes maar in een goed beplante volière met qua grootte gelijkwaardige andersoortige medebewoners, prettige en interessante vogels ondanks hun wat schuwe karakter. Het is een fraai gezicht wanneer de mannetjes zich in hun nieuwsgierigheid wat uitstrekken en de kuif in al zijn schoonheid te zien is. Ook wanneer hij zijn beslist niet onplezierig klinkend liedje zingt, is die kuif opgericht Kortom, ze zijn de moeite waard.

De
se

Tekst: Hans Klören
Foto: Ton de Bruijn

De grijze Japanse meeuw

Met de Japanse meeuwjes wordt verschrikkelijk veel gekweekt en toch zijn er relatief maar weinig mutaties bekend. Wanneer wij de groep meeuwen bekijken die op de Bondshow worden ingezonden dan is vast te stellen dat de donkerbruine meeuw het leeuwendeel inneemt van alle ingezonden meeuwen. Donkerbruine meeuwen eindigen ook meestal hoger dan roodbruine of mokkabruine meeuwen. De oorzaak hiervan is mogelijk terug te vinden in het feit dat door het inkweken van "vreemd bloed" de donkerbruine Japanse meeuw in kleur en tekening beter zijn te verbete-

ren dan de roodbruine en de mokkabruine omdat de bijverschijnselen bij deze kleurslagen hardnekkiger zijn. Het inkweken van andere soorten heeft wel tot gevolg dat de verscheidenheid zeer groot is en dat soms zelfs bastaarden worden ingezonden als Japanse meeuw. Door een strenge keuring en teeltkeuze zijn de meeste donkerbruine tegenwoordig toch wel van goede kwaliteit. Het inkweken van al dat vreemde bloed maakt de kans dat een mutatie wordt onderkend natuurlijk geringer. Een mutatie heeft dan namelijk weinig kans om zich te ontwikkelen en

wanneer er al een kleurmutatie ontstaat wordt deze weggedaan als miskleur. Twee mutaties die in de lijn van de verwachting liggen, maar bij de meeuwen eigenlijk nog onbekend zijn is op de eerste plaats de bruine meeuw. De mutatie waarbij het zwarte pigment veranderd is in zandkleurig bruin pigment. De andere mutatie waar de meeuwenkwekers al een tijdje op hebben zitten wachten is de mutatie waarbij het roodbruine pigment uit de bevedering is verdwenen.

De bruine meeuw zou er theoretisch al lang moeten zijn omdat bij veel vogelsoorten deze mutatie als een van de eerste mutaties optreedt (bruine kanaries, cinnamon grasparkieten, bruine zebra-vinken e.d.) Dat deze mutatie bij de meeuwen nog niet bekend is kan verklaard worden door het minder goed herkenbaar zijn van de verschijningsvorm, ze zouden als slechte mokkabruinen aangezien kunnen worden.

Als tweede mutatie waar de Japanse meeuwenkwekers lang op hebben moeten wachten moet de grijze meeuw worden genoemd. In de standaard staat hoe deze kleurslag te kweken zou zijn, dit zouden dan combinatievogels die ontstaan door combinatie van verschillende kleurslagen. Helaas blijkt dat de theorie zoals in de standaard opgetekend niet te kloppen met de werkelijkheid. De grijze meeuwen moeten dus mutatief ontstaan.

Jaren geleden heeft een bonte grijze meeuw op een TT te Vinkeveen gezeten en twee jaar geleden zat een getekende grijze meeuw te Zwanenburg op

Mijn ervaring met sijzen in 1983.

de TT. Of dit de echte grijze meeuwen zijn geweest, is moeilijk vast te stellen omdat deze vogels maar een klein gedeelte van de bevedering gepigmenteerd hadden, zodat de konklusies wat voorbarig zouden zijn. Maar nu is dan toch de grijze meeuw te bewonderen. Uit een bonte grijze meeuw heeft Emiel Debrier (B) eenkleurige meeuwen gekweekt die de benaming grijs mogen dragen. Deze meeuwen zijn voorlopig nog het begin van de echte grijze meeuwen. Zoals gezegd, ontbreekt in de bevedering van de grijze meeuw het roodbruine pigment wat bij de donkerbruine meeuwen het donkerbruin een warme tint geeft. Bij de roodbruine meeuwen is dit roodbruine pigment overigens verantwoordelijk voor de totaalkleur omdat bij de roodbruine meeuwen juist het zwarte pigment ontbreekt. De kleur van de grijze meeuwen wordt dus uitsluitend gevormd door zwart pigment, dat in een geringe concentratie grijs lijkt.

De afgebeelde grijze meeuw laat duidelijk een zwart masker en donkere pennen zien, terwijl de borst en de wangen sterk zijn opgebleekt. Het lichter zijn van de wangen is een normaal verschijnsel omdat in dit veerveld bij de "wildvorm" een vrij hoge concentratie roodbruin pigment is te vinden. Dit roodbruine pigment ontbreekt bij de grijze meeuw als met gevolg dat de restkleur vrij licht is. Dat de borst vrij licht is t.o.v. de borstkleur van de donkerbruine, vindt zijn oorzaak in het feit dat die donkerbruine "veredeld" is met nonnenbloed. Ook bij de ordinair bonte meeuwen zien wij duidelijk een zeer donker masker, donkere pennen, een lichte borstkleur en lichtere wangen, dus eigenlijk is het heel normaal dat deze grijze ook zo veel kleurcontrasten kent. De tekening op het onderlijf is ook erg zwak, maar ook dat is het gevolg van het feit dat deze meeuw weinig bastaardbloed in zich heeft.

Bij de afgebeelde grijze meeuw is eigenlijk het dek het enige veerveld dat echt grijs genoemd zou kunnen worden. Wanneer de kwekers in staat zijn het masker en de vleugelpennen te verbleken dan kunnen wij spreken van echte grijze meeuwen. Het begin is er, zodat de meeuwenkwekers aan de slag kunnen. Deze mutatie vererft overigens autosomaal recessief.

Ik kweek mijn sijzen allemaal apart in kooien van h. 1.80 x br. 90 x d. 1.40; half april begon ik met de kweek.

Op dat moment had ik 3 koppels, allen eigen kweek. Het 1ste koppel begon met nestelen eind april; begin mei was het nestje klaar. Daar legde ze 5 eitjes en op 26 mei werden er 5 jongen geboren. Ik heb ze de 6e dag geringd uiteraard met K. ringen, met daaromheen een ventielslangetje.

Ze groeiden voorspoedig op en de 12e dag verlieten ze alle 5 het nest.

Het popje begon weldra aan het tweede nest en op 11 juni had ze het 1ste ei; het werden er weer vijf.

28 juni werden er weer 5 jongen geboren welke op 3 juli werden geringd met K. ringen en op 15 juli verlieten deze jongen het nest.

Het tweede koppel begon begin mei met nestelen en op 10 mei had ze het 1ste ei, ze legde er 4, waarvan op 26 mei 3 jongen geboren werden die op 1 juli werden geringd met K. ringen.

Het tweede nest. Op 9 juni het 1ste ei, in totaal 5. Op 25 juni werden er 4 jongen geboren en op 30 juni geringd. Ze zijn allemaal prima opgegroeid.

Het derde koppel leverde nog eens 7 jongen en had er in totaal dus 24; allemaal op stok en goed door de rui.

Het eivoer waar ik ze mee groot gebracht heb, maak ik altijd zelf met daarvoor een speciale mixer die ik zelf ontworpen heb.

Het eivoer dat ik aan mijn wildzang verstrekt bestaat uit 22 bestanddelen. (zie bijgaand lijstje)

Daarnaast voer ik ze de eerste 5 dagen luizen en miereneieren, en ook buffalwormen.

Mijn totale kweek in 1983 is als volgt:
24 sijzen
4 putters
9 groenlingen
2 kneu's

H.R.

Zelfgemaakt opfokvoer voor wildzangvogels en kanaries.

Samenstelling voor 1 kg. opfokvoer:

- 12 eetlepels beschuitmeel
- 3 hardgekookte eieren (10 min)
- 1 lepel druivensuiker
- 1 lepel blauwmaanzaad
- 1 lepel brinta
- 1 lepel kinderveitmeel
- 1 suikerlepel gistocal
- 1 suikerlepel zeewier
- 1 suikerlepel vogelmineralen
- 2 eetlepels onkruidzaad, gezuiverd (Kapelle)
- 1 eetlepel cevitam
- 1 eetlepel kalvermelkpoeder (paars)
- 2 eetlepels paardebloemzaad
- 1 eetlepel negerzaad
- 2 eetlepels klittenzaad
- 2 eetlepels gebroken haver
- 9 druppels vinka
- 12 druppels levertraan
- 6 druppels tarwekiemolie - E (Bogena)
- 40 meelwormen (in broedtijd)
- 2 eetlepels hennep (gemalen)
- 2 eetlepels zonnepitten (gemalen)

Over het keuren van tropen etc. 4

Welke keurlijsten worden niet voorzien van een puntwaardering in cijfers:

In onderstaande gevallen wordt de keurlijst niet voorzien van een puntenwaardering in cijfers.

Omdat het hier gaat om vaststaande voorschriften, of 'n bepaalde ziekte dienen deze voorschriften in acht te worden genomen, ook op Nationale of Internationale tentoonstelling.

Deze regeling is van kracht voor alle soorten vogels. In voorkomende gevallen noteert men alleen:

- De soortnaam en kleur van de vogel.
- Het kooinummers
- Bij opmerking. Het gekonstateerde feit waarom deze vogel niet is gewaardeerd in cijfers.
- Het keurbriefje wordt voorzien van een diagonale streep.
- Het keurbriefje wordt voorzien van een datum, naam en handtekening.

Voor deze regeling komen in aanmerking:

- Vogels met kleurringen.
- Vogels met twee vaste voertringen.
- Vogels met gekleurde open ring, die zgn. knijpring of doorgezaagde ring.
- Vogels die worden aangeboden in een afwijkende standaardkooi.
- Vogels met "scaly face".
- Vogels met de zgn. "draaihals".

Standaardkooien:

Standaardvogels moeten worden vordragen in standaardkooien. Voor de overige vogels, die door een keurmeester tropische vogels etc. moet worden gekeurd, is aanbevolen om ook deze in de standaardkooien voor te dragen. Keuren achter glas is niet toegestaan. Een uitzondering wordt gemaakt voor kolibries en kleine nectarvogels.

Fraude:

Bij het constateren van fraude, zoals bijvoorbeeld uitwendig bijgekleurde bevedering of hoorn delen, dient de keurmeester als volgt te handelen.

a. Kollega keurmeesters mede de fraude laten constateren, alsmede het tentoonstellingsbestuur.

b. Het volgende noteren:

- Naam en adres van de zender
- Kooinummers
- Soort en kleur van de vogel
- Volledig ringnummer en jaartal
- Aard van gekonstateerde fraude
- Datum en plaats
- Namen van kollega keurmeesters
- Afdelingsnaam
- Binnen 24 uur dient de betrokken keurmeester een volledig schriftelijk rapport aan het Bonds bureau en de Techn. comm. te zenden.

Enkele belangrijke afspraken of besluiten:

Door de Techn. comm. en de keurmeesters zijn tijdens de landelijke technische dagen enkele vaste afspraken gemaakt om tot een goede eenheid van keuren te komen. Deze afspraken worden t.z.t. opgenomen in de betreffende standaardeisen of richtlijnen voor het keuren.

Bij de spitsstaartamadine is de snavelkleur of rood of geel. Alle tussenkleuren van licht tot donker oranje zijn fout. De vogel met een oranje snavelkleur wordt gestraft met maximaal 3 punten in de rubriek kleur.

De zgn. bleeksnavel spitsstaartamadine keuren als geelsnavel, deze zal hier naar gelang de ernst van de fout gestraft worden in de rubriek kleur, evenredig met de afspraken gemaakt voor de oranje snavelkleur.

De snavelkleur bij de gouldamadine man en pop komt voor in de kleur hoornkleuring tot bijna zwart, de daar tussenliggende kleuren worden niet bestraft. De kopkleur van de diamantvink moet doorlopen tot aan de zwarte teugelstreep die loopt vanaf de snavelinplant tot achter het oog, en aansluiten tot aan de snavelinplant van de bovensnavel. Lichtere veervelden zijn hier fout en dienen dan ook als zodanig gestraft te worden in de rubriek kleur met minimaal 1 punt, maar naar gelang de ernst van de fout met meer punten tot een maximaal van 3 punten.

Bij de geelsnavel diamantvink moeten we streven naar een egale en zo diep mogelijke gele stuitkleur. De oorspronkelijke jaren zullen we de aanwezigheid van een iets oranje waas over de stuitbevedering niet moeten bestraffen. De kleurbenaming zal in het vervolg zijn "geelsnavel" diamantvink.

Als de Europese vogels en bastaarden in één groep zijn samengevoegd gaan bij het aanwijzen van de kampioen de Europese vogels vóór de bastaarden, mits het aantal punten gelijk is.

NIEUW!!

VERKLEINDE UITGAVE VAN HET
KWEEKBOEK

NIEUW!!

De bladen zijn bij elkaar geklemd maar . . . zijn ook op te bergen in het 23-rings Kweekboek wat wij al jaren verkopen. Enige duizenden kwekers gebruiken het al. Bij ons kunt U ook losse bladen nabestellen zoals Kweekbladen, Kweekkaarten, Lijnenkweek, Stamboom, Gekochte-Verkochte volgels, Adressen kwekers, T.T.-agenda.

Bedrag overmaken op Giro nr. 4076906 ten name van JOMA-PRINT, Postbus 5834, 3297 ZG Puttershoek.

Prijs per stuk **f 9,75** INCLUSIEF portokosten.

Tel. na 17.00 uur 01856 - 2627.

Ara Ararauna, een fraaie verschijning in blauw en geel

Van de ongeveer 86 cm. grote uit Zuid Amerika afkomstige blauw-gele ara, Ara ararauna, kan worden gezegd dat het een van de meest bekende arasoorten is. Ze komen in een enorm groot verspreidingsgebied voor. In verschillende van de herkomstlanden geldt een algemeen uitvoerverbod van dieren hetgeen betekent dat import in met name Europa van deze vogels, welke overigens niet worden genoemd in de bij de Wet BUD behorende lijst van dreigende diersoorten, minimaal is.

Kweekresultaten met Ara ararauna zijn vrij regelmatig behaald, ook al enkele malen in Nederland, wij schreven daar eerder over.

W. Hoek uit Sint Philipsland kwam in augustus 1979 in het bezit van twee exemplaren. Alhoewel wordt gezegd en geschreven dat er een duidelijk onderscheid tussen de sexen is, de mannetjes zouden een grovere snavel en forsere kop hebben, wil dat nog niet zeggen dat het gemakkelijk is om met enige zekerheid een paartje samen te stellen. Vandaar ook dat drs. G.Th.F. Kaal uit Amersfoort werd ingeschakeld die van beide vogels endoscopisch het geslacht heeft vastgesteld. Het bleek een man en een wat jonger wijfje te zijn.

De vogels werden gehuisvest in een volië waarvan de buitenvlucht even groot was als het aangebouwde nachtverblijf, namelijk $2 \times 2 \times 2$ meter. Het nachtverblijf is van steen opgetrokken, de buitenvlucht bestaat uit een ijzeren geraamte dat met een stevig gaaswerk is bespannen.

De vogels, die het duidelijk goed met elkaar konden vinden, verbleven overwegend in de buitenvlucht, ook tijdens de winterse periode. Alleen de nachten brachten ze in het nachtverblijf door. Zowel in 1980 als in 1981 bleef deze situatie ongewijzigd en werden er geen bijzondere waarnemingen gedaan.

Het voorjaar van 1982 bracht wat leven in de brouwerij, de man ging over tot het overdragen van voedsel aan haar. Korte tijd hierna werden er paringen waargenomen welke steeds veelvuldiger werden.

De broedneigingen van met name de pop uitte zich in het graven van een kuil in een hoek van de buitenvolière. Wat later verkoos ze toch het van hardhout gemaakte nestblok (2 m hoog, bodemoppervlak 25 x 25 cm en een invleggat van 15 cm) dat in het nachtverblijf was opgehangen. In dat nachthok was aan de andere kant ook een oliedrum van 60 liter verticaal op een verhoging geplaatst en na een paar weken bleek die voor hen de meest gewilde huisvesting te zijn. In die oliedrum was een invleggat gemaakt van eveneens 15 cm². In de drum werd regelmatig goed natgemaakt rottend hout gelegd. Op een gegeven moment verbleven de beide vogels constant in de drum en ze kwamen er alleen maar uit om te eten. In die periode was vooral de man erg agressief en niet meer te benaderen. Om toch controle uit te oefenen, werden de vogels in de buitenvlucht gelokt waarna de toegang tot die vlucht werd afgesloten en ongestoord de situatie in de drum kon worden opgenomen. Zo kon op 27 juni 1982 het eerste ei worden geconstateerd en op 30 juni d.a.v. lag er het derde ei in. Vanaf die dag kwam het wijfje niet meer van het nest, ze werd door de man gevoerd. Ging het wijfje bij hoge uitzondering toch naar buiten, dan hield de man aan de ingang van het nest de wacht. Tijdens de broedperiode werden de eieren op gezette tijden met een nevelaar bevochtigd. Op 22 juli 1982 is het eerste ei uitgekomen, op 25 juli het tweede en het derde ei kwam op 28 juli uit, drie jonge blauwgele ara's.

De jonge ara's werden door beide oudervogels goed gevoerd. Toen ze een week oud waren is de heer Hoek ze tweemaal per dag met een soort injectiespuit gaan bijvoeren met de bedoeling de jonge vogels al vroeg aan de mens te laten wennen en ze handtam te krijgen. Twee weken na het uitkomen van de eieren heeft Hoek een paar voertingen los in het nest gelegd zodat de oudervogels wat aan die vreemdvormige dingen konden wennen. Op een leeftijd van drie weken zijn de jonge ara's geringd met 14 mm ragen en dat leverde verder geen enkel probleem op. De jongen waren ongeveer zes weken oud toen ze verder met de hand zijn grootgebracht. Tien weken oud zijnde begonnen ze zelf hun kostje te vergaren, bestaande uit wat fruit en gekiemd zaad. Hun eerste vliegproeven ondernamen ze op een leeftijd van ongeveer drie maanden. Ze waren toen tam en heel afhankelijk.

Het zachtvoer wat de heer Hoek zelf aan de jongen gaf bestond uit een mengsel bestaande uit de navolgende ingrediënten: C&D's eivoer, gemalen en gezeefd papegaaienvoer, bronta, tarwekiemen, luga, gepelde zonnepitten, gistical, banaan, appel, sinaasappel, wortel, roosvice, AD-druppel, seepia, olvarit, nutri, soja en vitin. Zoals gezegd voederde hij twee maal per dag bij en dat gedurende ongeveer acht weken.

Bij elke activiteit die de heer Hoek in de directe omgeving van de broedplaats ondernam, waren de oudervogels in de buitenvlucht.

Buiten de broedtijd bestond het menu uit een goede zasmengeling papegaaienvoer en wat fruit.

Het gehele jaar door bleven de oudervogels de 'oliedrum' met een bezoek ve-

ren. Begin mei 1983 werden er wederom vele malen paringen waargenomen. Op 24 mei van dat jaar is het eerste ei gelegd, op 26 mei het tweede, op 28 mei het derde en op 1 juni het vierde ei. Gelijk als het jaar daarvoor werden de eieren regelmatig met een bloemenspuit nat gemaakt. Op 20 juni 1983 werd het eerste jong geboren, het tweede op 22 juni, het derde op 24 juni en de laatste op 26 juni d.a.v. Dat vierde jong was overigens een echt achterblijvertje. Reeds op de derde dag was het sterk uitgedroogd en kreeg het kennelijk geen voedsel toegediend. Hoek heeft dat jong weggenomen en in huis onder een warmtelamp gelegd. Snel wat zacht voedsel gemaakt en toegediend. Je zag het als het ware zierderogen bekomen alhoewel je na maanden nog kon zien dat hij echt de minste van de vier was, heeft de vogel het gered. De drie rapsten zijn overigens ook weer op een leeftijd van ongeveer zes weken binnenshuis gehaald en verder met de hand grootgebracht.

Inmiddels zijn alle jonge ara's uitgegroeid tot schitterende, intelligente vogels, die misschien qua formaat, maar voor het overige in niets meer van de oudervogels te onderscheiden zijn.

Wet bedreigde uitheemse diersoorten

Ingevolge artikel 2 van de Wet B.U.D., is het verboden levende dieren, behorende tot bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten onder zich te

hebben (te houden), te koop aan te bieden, te verkopen of af te leveren.

Wij noemen u bovenbedoelde soorten

met uitzondering van de groepen die niet direct binnen onze interessesfeer vallen.

Hoenderachtigen (Galliformes)

Roodsnavelbokko
Mesbekpauwies
Gehoornde Goean
Witvleugelgoean
Spix Fluitgoean
Fluitgoean
Prairiehoen
Hamerhoen
Montezumakwartel
alle soorten bergsneeuwhoenders
Tadjourafrankolijn

Swierstra's Frankolijn*
Bloedfazant
Blyths Tragopan
Cabots Tragopan
Westelijke Tragopan

Argusfazant
Chinese Glansfazant*

Sciater's Glansfazant*
Keizerfazant*

Manendui
alle soorten kroonduiven
alle soorten blauwe vruchtenduiven
Mindromuskatduif

(Psittaciformes)
Langsnavelkakatoe
Bruine Roodstaartkakatoe*

Palmkakatoe
Zwartvleugellori*
Diadeemlori*
Blauwgestreepte Lori*
Blauwoorlori*
Witneklori*

Vrouwenlori*
alle soorten Pacifiche lori's*
Maskerparkiet
Hootparkiet
Grondpapegaa
Australische Nachtpapegaa
Kleine Vasapapegaa
Mauritius parkiet

alle soorten hyacinthara's
Spix's Ara
Illiger's Ara*
Geelvleugelara
Soldatenara
Roodwangara
Buffons Ara
Blauwkeelara*

Crax blumenbachii Spix
Crax mitu L.
Oreophaps derbianus G. R. Gray
Penelope albipennis Taczanowski
Aburria jacutinga (Spix)
Aburria pipile (Jacquin)
Tympanuchus cupido (L.)
Macrocephalon maleo S. Müller
Cyrtonyx montezumae (Vigors)
genus Tetraogallus
Francolinus ochropectus
Dorrit & Jouanin
Francolinus swierstrai (Rooberts)
Ithaginis cruentus (Hardwicke)
Tragopan blythii (Jerdon)
Tragopan caboti (Gould)
Tragopan melanocephalus (J. E. Gray)
Argusianus argus (L.)
Lophophorus ihuysii Geoffroy
St. Hilaire
Lophophorus sciateri Jerdon
Lophura imperialis (Delacour and Jabouille)
Duidachtigen (Columbiformes)
Caloenas nicobarica (L.)
genus Goura
genus Alectroenas
Ducula mindorensis (Whitehead)
Papegaaïschtingen

Cacatus tenuirostris (Kuhl)
Calyptorhynchus lathami (Temminck)
Probosciger aterrimus (Gmelin)
Eos cyanogenia Bonaparte
Eos histrio (Statius Müller)
Eos reticulata (S. Müller)
Eos semilarvata Bonaparte
Lorius albidinuchus (Rothschild & Hartert)
Lorius domicella (L.)
genus Vini

Prosopsea personata (G. R. Gray)
Eunymphicus cornutus (Gmelin)
Pezoporus wallicus (Kerr)
Geopsittacus occidentalis Gould
Coracopsis nigra (L.)
Psittacula echo (Newton & Newton)
genus Anodorhynchus
Cyanopeitta spixi (Wagler)
Ara macacana (Vieillot)
Ara macao (L.)
Ara militaris (L.)
Ara rubrogenys Lafresnaye
Ara ambiguus (Bechstein)
Ara glaucocularis (canide) Dabbene

Goudparkiet
Goudkapparkiet*
Geeloorparkiet

alle soorten dikbekpapegaaien
Blauwkeelconure
Bruinborstparkiet*

Parelparkiet*
Roodkappapegaa
alle soorten bruinoopepapegaaien
Geelnevelamazone
Cubaanse Amazone
Grote Geelkopamazone*

Groenwangamazone*
Jamaica Amazone
Portoricaanse Amazone
Roodbrilamazone
Roodstaartamazone
Blauwangamazone
Roodkrinamazone*

Geelvleugelamazone
Wijnkleurige Amazone
St. Lucia Amazone

Roodkeelamazone

St. Vincent Amazone
Keizeramazone
Kakapo of Uilpapegaa
Paradisparkiet*
Oranjevinkparkiet*
Tolimeparkiet*

Vuurvleugelparkiet*
Geelwangmuspapegaa*
Zangpapegaa*

Halsbandpapegaa*
Koekoeksvogels (Cuculiformes)
Prins Ruspoli's Toerako
Witkuiftoerako
Purperkuiftoerako

alle soorten uilen

(Apodiformes)
Bronstaart Heremietkolibri

Quetzal

(Coraciiformes)
Heimneushoornvogel
Narcondamneushoornvogel
Dubbelhoornige Neushoornvogel

Aratinga guarouba (Gmelin)
Aratinga auricapilla (Kuhl)
Ognorhynchus icterotis (Massena & Souance)
genus Rhynchopsitta
Pyrrhura cruentata (Wied)
Pyrrhura calliptera (Massena & Souance)
Pyrrhura perlata (Spix)
Pionopsitta pileata (Scopoli)
genus Hapalopsittacus
Amazona colleria (L.)
Amazona leucocephala (L.)
Amazona oratrix (inclusief belizensis/tremariae) Ridgway
Amazona viridigenalis (Cassin)
Amazona agilis (L.)
Amazona vittata (Boddaert)
Amazona pretrei (Temminck)
Amazona brasiliensis (L.)
Amazona dufrenoyana (Shaw)
Amazona rhodocorytha (Salvadori)
Amazona barbadensis (Gmelin)
Amazona vinacea (Kuhl)
Amazona versicolor (Statius Müller)
Amazona arausiaca (Statius Müller)
Amazona guildingii (Vigors)
Amazona imperialis Richmond
Strigops habroptilus G. R. Gray
Fiephodus pulcherrimus (Gould)
Neopsema chrysogaster (Latham)
Bolborhynchus ferrugineifrons (Lawrence)
Erotogeris pyrropterus (Latham)
Forpus xanthops (Salvin)
Geoffroyus heteroclitus (Hombroen & Jacquinot)
Geoffroyus simplex (A. B. Meyer)

Tauraco rufipolis (Salvadori)
Tauraco corythaix (Wagler)
Tauraco porphyreolophus (Vigors)
Uilen (Strigiformes)
orde Strigiformes
Gierzwaluwachtigen

Claucus johnii (Bourcier & Mulsant)
Trogon (Trogoniformes)
Pharomachus mocino (De la Llave)
Scharrelaarvogels

Rhinoplax vigil (J. R. Forster)
Aceros narcondami (Hume)
B. aceros bicornis L.

Roodbruine Neushoornvogel
Gewone Neushoornvogel

Witbuikspecht
Keizerspecht
Grote Geschubde Groene Specht

Halsbandotinga
Zwartpurperen Cotinga
alle soorten rotshanen

Buceros hydrocorax L.
Buceros rhinoceros L.
Spechtvogels (Piciformes)
Dryocopus javensis (Horsfield)
Campephilus imperialis (Gould)
Picus squamatus Vigors
Zangvogels (Passeriformes)
Cotinga maculata (Statius Müller)
Xipholena atropurpurea (Wied)
genus Rupicola

Kochs Pitta
alle soorten doornkrupers
Santarazwaluw

alle soorten kaalkopkraaien
alle soorten borstelvogels
Witkeelbrilvogel
Helmhoningeter
Balspreeuw
alle soorten paradijsvogels

Pitta kochi Brüggemann
familie Atrichornithidae
Pseudochelidon arintarae
Thonglongya
genus Picistartes
genus Dasyornis
Zosterops albogularis Gould
Meliphaga cassida Gould
Leucophaea rothschildi Stresemann
familie Paradisaeidae

Artikel 3 van de wet B.U.D. verbiedt ook het ten verkoop voorhanden hebben, te koop aanbieden, te verkopen, af te leveren of binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen van dode dieren behorende tot eerdergenoemde soorten.

Ingevolge artikel 12 zijn de verbodsbepalingen van artikel 2 en 3 niet van toepassing op hem die aannemelijk maakt dat hij een van de in artikelen 2 of 3 bedoelde dieren heeft verworven voordat

de verbodsbepalingen van toepassing werden.

Evenals in 1977 bestaat ook nu weer een mogelijkheid om levende dieren die men reeds in bezit had bij de wijziging van 25 februari 1984 bij het ministerie van Landbouw en Visserij te melden. De meldingstermijn sluit op 1 juni a.s. De soorten die nu voor het eerst in de lijst zijn opgenomen zijn aangegeven met een asteriks (*). Zij die thans in het bezit zijn van die met een * aangegeven soorten kunnen dit melden. Op het bondsbureau zijn meldingsformulieren

verkrijgbaar. Nogmaals, dit geldt alleen als u in het bezit bent van die soorten welke thans voor het eerst in de lijst zijn opgenomen.

Indien men vogelsoorten die men reeds vóór 25 februari 1984 in zijn bezit had wenst over te dragen aan derden, dient de nieuwe eigenaar vooraf ontheffing aan te vragen. Ook voor eventuele nakweek dieren dient men zo spoedig mogelijk na de geboorte ontheffing aan te vragen. Dit alles bij het Ministerie van Landbouw en Visserij te Den Haag.

Wat lezers schrijven

Na lang beraad en gesproken te hebben met diverse collega inzenders van voornamelijk postuurkanaries, ben ik tot het schrijven van dit stukje gekomen. Het is ook het vorige tentoonstellingsseizoen weer gebleken, en ik spreek dan uit eigen ervaring, dat diverse vogels op verschillende tentoonstellingen zo geheel verschillend door de keurmeesters zijn beoordeeld. Ik kan mij indenken dat het voor de keurmeesters vaak erg moeilijk is vooral als er in bepaalde groepen zo veel vogels ter keuring worden voorgedragen. Begrijp me goed, het is geenszins mijn bedoeling om ook maar iets ten nadele van ons keurmeesterscorps te zeg-

gen. Ik wil geen enkele keurmeester aanvallen of veroordelen. Wat ik wel, en met mij zeer vele andere liefhebbers, graag zou willen zien is eenheid in de keuring. Heel vaak komt het voor dat een en dezelfde vogel, ingezonden op verschillende tentoonstellingen, een verschil in waardering krijgt van 4, 5 of soms wel 6 punten, zowel naar boven als naar beneden. Ene keer gejuich, andere keer een afknapper. Je blijft dan wel met de vraag zitten waar we aan toe zijn. Kijk, een verschil van twee punten in waardering is best redelijk, maar méér is toch echt moeilijk te verteren. Een suggestie van mijn kant: jaren geleden werd er ge-

keurd met in voorkomende gevallen halve punten of plus of minpunten. Kan dit nu niet terug ingevoerd worden? Mij lijkt dat het voor de keurmeesters dan toch iets makkelijker is want nu moeten de vogels per rubriek met een volle punt worden gekort. Ik hoop dat er door, met name technische commissie en keurmeesters, aandacht aan dit probleem wordt geschonken ter voorkoming van vele teleurstellingen.

Vic van der Eijnden

De

Gierst - Millet

De vogelliefhebber maakt duidelijk onderscheid tussen gierst en millet. We denken daarbij aan b.v. Senegalgierst, trosgierst, wit millet en rood millet.

Wetenschappelijk gezien is er geen verschil, alle soorten behoren tot de familie Gramineae (korrelgewassen). Hiervan zijn tientallen soorten. Verschillende soorten staan zelfs onder meerdere namen bekend.

bloeiend rood millet

Japans millet wordt ook wel rijst millet genoemd. De naam zou aangeven dat het afkomstig is uit Japan, de leverancier is echter Australië.

Senegalgierst is al jaren niet verkrijgbaar onder deze naam wordt manna-zaad afkomstig uit Argentinië verkocht. (Argentijns geel mohair)

Vele soorten en ondersoorten zijn in cultuur genomen of geweest. Gierst komt in de tropen en sub-tropische gebieden in verwerde vorm of als onkruid voor. In Europa wordt in Hongarije en Polen millet verbouwd.

De groeiwijze van gierst verschilt in zaa-zetting, pluimvorming en trosvormige aren. De korrelvorm is rond, de kleur kan variëren van wit, strogeel, oranje, rood, bruin tot zwart. Zo heeft rood millet ten onrechte de naam 'hard' van korrel te zijn en niet door de vogels te worden opgenomen.

Klinkklare onzin! Inderdaad bestaan er verschillen in hardheid. Dat geldt voor elke milletsort.

Er is zachte en harde millet, de kleur heeft daar weinig mee te maken.

Zo is French white millet afkomstig uit Australië boterzacht, de witte milletsort uit Noord-Amerika is harder.

Harde milletsorten zijn geschikt voor kromsnavels. Voor tropen en vooral kleine tropen zoeken we het in kleine en zachte milletsorten.

Panicum is de familienaam die meestal wordt gebruikt voor kleinkorrelige gierst, zoals Senegalgierst - manna-zaad.

Panicum milaceum is de soort die wij onder millet verstaan. B.v. plata millet.

bloeiend wit millet

bloeiend manna-zaad

bloeiend Japans millet

rood millet

Pennisetum spicatum is paargierst ook wel bekend onder de naam negergierst. Het is heel fijnkorrelig en wordt in de tropen verbouwd voor veevoeding, het zogenaamde olifantengras.

Gierst millet is een volksvoedsel in China en Afrika. Het geeft mooi wit meel en is licht verteerbaar. Ook worden er wel dranken uit bereidt.

Bij het samenstellen van mengsels voor grasparkieten, grote parkieten en tropische vogels wordt terdege rekening gehouden welke gierst milletsoorten het meest geschikt zijn.

Een uitzonderlijke groep vormen de Australische prachtvinken. Voor deze

groep is het percentage witzaad en Japans millet en mannaaad in het mengsel aanmerkelijk hoger dan voor de andere groepen vogels.

Gemiddelde waarde:

Vocht

Ruw eiwit

Ruw vet

Zetmeel en suikers

Ruwe celstof

Gierst millet

12,7%

11,1%

3,7%

59,8%

8,9%

Gierst millet heeft een laag vetgehalte en een hoog zetmeelgehalte. Het aminozurenpatroon in het eiwit is vooral rijk aan leucine 11,5%.

DARI

Dan-andropogon sorghum, staat te boek onder velelei namen, milocorn, sorghum, kafferkorn, een graansoort die behoort tot de gierstsoorten. Een voedingsgewas dat goed opgroeit in gebieden met weinig regenval. Voor de bevolking van zulke droge gebieden is dari de basisvoeding.

In woestijngebieden, droge streken waar geen ander graan b.v. mais kan

wit millet - Dakota

Platea millet

mannaaad (Senegalgierst)

Japans millet

rode dari

witte dari

Volière va.

groeien, geeft dari nog goede oogstopbrengsten. Zonder Dari zouden dergelijke streken onbewoonbaar zijn. De verbouw van dari vereist hoge temperaturen o.a. Afrika, Soedan, India, China, Mandsjoerije en U.S.A.

In Europa wordt dari, meestal kleine soorten, geteeld in Zuid-Frankrijk, Italië, Hongarije en Roemenië.

Dari heeft de grootte van een hennepkorrel, de kleur kan wit, geel of roodbruin zijn. Over de afstamming van dit gewas zijn de meningen verdeeld. In het verleden werd aangenomen dat dari afstamt van het wilde Soendangras of het in het oostelijke gedeelte van het Middellandse zeegebied voorkomende Johnsongras. Latere onderzoeken maken het aannemelijk dat dari is ontstaan door het toepassen van kruisingen van soortgelijke vruchtdragende grassen. De variatie in dari-soorten is vrij groot.

Dari specifiek als meelvrucht voor suiker en stroopwinning, vezelwinning en voor de fabricage van een rode verfstof. Dari is bij duiveliefhebbers algemeen bekend als een onderdeel van diervoer. Opvallend is, dat men meer waarde aan witte dan aan rode dari toekent. In de vogelvoedersector wordt dari gebruikt in mengsels voor duifjes, kwartels en fazanten.

Door agaporniden wordt rode dari graag opgenomen.

Het is zeker niet verkeerd om 10% in het zaadmengsel voor agaporniden toe te voegen.

Onbekendheid van deze grote gierstsoort is waarschijnlijk de oorzaak dat vogelliefhebbers te weinig gebruik maken van deze grote gierst.

Gemiddelde waarde:

Vocht
Ruw eiwit
Ruw vet
Zetmeel en suikers
Ruwe celstof

Dari
13,1%
10,2%
3,2%
69,6%
2,0%

Dari kan met zijn zetmeelgehalte wedijveren met mais, tarwe en gerst. Het heeft een gunstig aminozurenpatroon. Het eiwit in dari heeft een leucinegehalte van 13,2%, hetgeen zeer hoog te noemen is.

Ik ben R.v.d.Hoeff, Morelstraat 26 in Utrecht en ben nu ruim twee jaar lid van de NBvV. Sinds mei 1983 ben ik in het bezit van een koppel dubbele geelkop amazones. Met de komst van dit koppel heb ik mij voorgenomen er alles aan te doen om daarmee kweekresultaat te behalen. Er werd een voliëre gemaakt van 4.10 m lang, 2.35 m diep en 2.25 m hoog. Het nachtverblijf werd 1.10 m bij 1.50 m en is 2.60 m hoog. De vloer van dat nachtverblijf bestaat uit beton. Het geheel is opgebouwd uit een geïsoleerde houten fundering met daarop een ijzeren raamwerk dat bespannen is met zogenaamd nertagaas. Het nachtverblijf is dubbelwandig en geïsoleerd. Een gedeelte van de bodem van de vlucht bestaat uit gras en het andere gedeelte uit zilverzand.

In het overdekte gedeelte staat het broedblok dat ik zelf helemaal heb uitgehold. In het nachtverblijf staat nog een ton dat eveneens als broedblok kan dienst doen. De voedertafel heb ik zolang geprojecteerd op het broedblok en via takken kunnen de vogels dat bereiken. Ik moest dit doen omdat de vorige eigenaar de vleugels had afgeknipt en de vogels nauwelijks konden vliegen. Mettijdst zal dit euvel wel op een natuurlijke wijze zijn verholpen.

Ik hoop dat er meer mensen overgaan tot het op deze wijze houden van papegaaien. Als de kweek lukt, hoort u dat ongetwijfeld nog van me. Mijn hoop is op uitbreiding van *Amazona ochrocephala oratrix* gevestigd.

Een aantal jaren geleden had ik een ka-

narie in een kooitje in de huiskamer. Omdat ik echter over een behoorlijke tuin beschik, vatte ik het plan op een voliëre te bouwen en meerdere vogels te gaan houden.

Eerst werd een klein bouwwerk gezet, waarin allerlei soorten vogels gehuisvest werden o.a. kanaries, vinken, kwartels en valkparkieten. Door de vele soorten, overbevolking en veel last van bloedluis, kwam er van de kweek niet veel terecht. Omdat er ook allerlei kleurlagen kanaries doorloofbaar heenvlogen, waren de enkele dan toch grootgekomen jongen, wat kleur en formaat betreft (totaal verkeerde paringen en de al gecombineerde bloedluis) verre van tentoonstellingsvogels.

Op aanraden van bevriende vogelhouders, werd alles aan een opkoper verkocht. De voliëre werd wat groter gemaakt, het resultaat ziet u op bijgaande foto's nr. 2 en 3. Toendertijd ben ik ook lid geworden van onze plaatselijke afdeling "Vogelvreugde" in Hoogerheide. Omdat ik het houden in een vlucht mooier vind, dan in broedkooien, heb ik mij toegelegd op de kleurlagen geel en wit.

Bij verschillende kwekers werden onverwante vogels aangeschaft. Tot op heden is het broeden al veel beter verlopen dan vooraf en ook kleur en formaat van de jonge vogels is zeer veel beter dan eerst. Of het goede tentoonstellingsvogels zullen zijn, zal de komende tijd uitwijzen, omdat ik wel van plan ben er enkele in te sturen. Of ik al dan niet in de

De maand

rijzen zal vallen weet ik niet, maar ik weet dan in ieder geval, wat er nog aan verbeterd kan worden. Al doende leert men.

Rest mij nog te vertellen, dat mijn nachtjok ca. 2 bij 2 meter is, en de buitenruimte ca. 6 bij 2 1/2 m.

Het houtwerk is grotendeels van afvalhout (wegwerppallets) opgetrokken. Waarmee ik maar wil zeggen, dat een robuuste bouwen echt niet zo duur hoeft te zijn. Met behulp van vrienden en kennissen is veel te bereiken. Onlangs heb ik mijn vogelonderkomen omgedoopt tot het welbekende "Falcon Crest". Maar of er zich zo veel in afspeelt als in de bekende t.v. serie weet ik niet, omdat

ik de vogeltaal (nog) niet zo goed versta.

Dan wilde ik nog zeggen, dat ik ons maandblad van "Onze Vogels" zeer leerzaam en interessant vind. Ik raad dan ook een ieder aan die vogels houdt of wil gaan houden wordt lid van een plaatselijke vereniging, de contributie is het dubbel en dwars waard.

Een ieder nog veel vogelplezier en ouwdoe.

P. de Graaf
Burgem. Moorsstr. 43
Hoogerheide.

KALENDER 1984

De Gouldamadine

De redactie en ik zullen het wel nooit eens worden over de naam "amadine" en "amandine", maar daar zullen we niet wakker van gaan liggen. Bij deze amandine onderscheidt men drie variëteiten: een zwartkop, een roodkop (de verhouding zwartkop: roodkop is 3 : 1) en de zeldzame geelkop. Gouldamadines kan men in de vrije natuur uitsluitend observeren in het tropische noorden van Australië. Soms zijn ze paarsgewijs, dan weer in zwermen, waarin het rood- als zwartkoppen voorkomen. Hun voorkeur gaat uit naar open terreinen, grasvlakten die doorsneden worden door waterstromen en waar altijd volop voedsel is. Ook treft men ze wel aan op droge heuvelhellingen met doornig struikgewas. Vandaar worden 's avonds vaak enorme afstanden afgelegd om aan drink- en badwater te komen.

Het voedsel bestaat uit allerlei grassen en onkruidzaden, die op of even boven de grond worden opgescharreld. In het begin van de broedtijd schakelen ze over op diertlijke eteterij: vliegende termieten die in de vlucht worden gesnapt en andere insecten en spinnen, die van de grond worden opgepikt. Ook het kroost wordt in het begin met insecten volgestopt. De balts, de hofmakerij is interessant om te zien: hij gaat gepaard met zingen, "dansen" en buigen. Het mannetje plaatst zich altijd zo voor zijn uitverkorene dat vooral de fraaie kleurenpartijen goed opvallen. (Dit "pronken" kunnen we in paartijd bij veel vogelsoorten waarnemen).

Het nest is nu eens een vrijstaand, flesvormig bouwsel van droge grassen in een pol hoog gras, een struikje of doornig gewas, dan weer wordt een bestaande holte benut. Soms worden oude nesten van ijsvogels en parkieten geannexeerd. Er worden 4 - 8 witte eitjes gelegd, die door beide partners beurtelings 2 - 2 1/2 week worden bebroed. Als de jongen ongeveer 23 dagen oud zijn vliegen ze uit, maar het duurt enige maanden eer zij in een ander pakje gestoken zijn als de oude vogels.

MEINDERT DE JONG

De
Vogel

De Buidelmees

Tekst: Meindert de Jong
Foto: Petr. Podpera

De buidelmees (*Remiz pendulinus*) heeft een flink verspreidingsgebied in Europa en Azië: langs de Middellandse Zee in Spanje en Frankrijk, geheel Italië, Midden- en Oost Europa, Turkije en verder oostwaarts als een brede gordel door Azië tot aan de Grote Oceaan. De laatste tientallen jaren heeft de buidelmees de neiging zich in Europa in noordelijke en westelijke richting uit te breiden. Ook in ons land is de buidelmees waargenomen en is het broeden met zekerheid één keer vastgesteld en wel in 1974, toen in de buurt van Elburg drie

pas vliegvlugge jonge vogels werden gevangen. Daar vóór was al een onvolledig nest gevonden in 1962 in de Biesbosch en ook nadien zijn nog enige nestvondsten bekend en werden jonge vogels als ringvangsten gemeld.

Het geval uit 1974 is echter het enige bewijs voor het broeden van deze mees in Nederland ("Atlas van de Nederlandse Broedvogels").

De mannetjes van de buidelmees zijn zeer aantrekkelijke vogeltjes, die gemakkelijk te herkennen zijn aan de lichtgrijze kop met een breed zwart

"masker", roestkleurige rug, die naar de stuit overgaat in gelig bruin en roestkleurige onderdelen. De vrouwtjes waarvan er hier eentje is afgebeeld, zijn minder opvallend getekend en da geldt eveneens voor de onvolwassen exemplaren. Er zijn diverse ondersoorten, die wat kleur betreft, aanzienlijk kunnen verschillen.

Kunstig nest

Buidelmezen broeden bij voorkeur in de buurt van water, zowel stromend als stilstaand, hoewel ook nesten zijn aangetroffen in struikachtige bosgebieden die ver van het water verwijderd waren. Het bouwsel wordt opgehangen aan de uiteinden van dunne takjes van bomen of struiken, in vele gevallen boven het water, nu eens niet hoger dan een meter, dan weer op hoogten van tien meter en meer! Het heeft te allen tijde de vorm van een fles of een buidel met een kor ingangstunnetje. In de meeste gevallen is de toekomstige kinderkamer vervaardigd van het pluus van de zaden van wilgen of populieren of rietpluimen maar ook wel van mos en gras. Het mannetje begint met de bouw en probeert door luid gezang een vrouwtje te "verleiden". Is dat gelukt dan helpt zij mee het nest af te maken. Het duurt echter wel een week of twee voor de hangwieg gereed is. Hoewel het nest zeer stevig in elkaar zit, komt er wel eens eentje naar beneden tijdens een zware storm de bevestiging aan de takjes is daar niet tegen bestand. Gewoonlijk bestaat een volledig legsel uit 6 - 8 eitjes, soms één meer of één minder. Alleen het wijfje broedt en dit vergt iets minder dan twee weken. Het kroost wordt door beide ouders verzorgd en vliegt uit na 16 - 18 dagen. De familie blijft in veel gevallen geruime tijd bijeen en hun typische zachte "tsiep-tsiep"-roep is dan te horen als ze in de boomkruinen jacht maken op insecten en andere levende wezentjes. Wie weet, misschien maken we dat ook binnen onze grenzen nog eens mee.

Het kweken met Europese Wildzangvogels.

Vogels in de volière.

Als vervolg op een van mijn vorige artikelen dat als thema had "Het bouwen van een volière" is het bijna vanzelfsprekend, dat ik deze keer uw aandacht wil vragen voor de volgende fase, namelijk de bewoners van de volière "De vogels".

Ik vertel u niets nieuws, als ik hier schrijf dat niet alle vogels geschikt zijn om in een volière geplaatst te worden en ook, dat maar een zevental soorten wildzangvogels, gezien de huidige wetgeving, toegestaan zijn als volièrevogels. Volledigheidshalve wil ik ze even voor u opnoemen. De sijs, kneu, groenling, vink, putter, geelgors en de merel. Deze laatste komt zó veelvuldig in tuinen en parken voor, dat hij mede ook door zijn kleur, voor de vogelliefhebbers als volièrevogel niet gewild is.

Waar iedere vogelliefhebber van droomt om in zijn volière te hebben, is de goudvink. Helaas, deze mooie vogel is bij de wet verboden. Eveneens mag u niet in uw bezit hebben: de barnsijs, de Europese kanarie ook wel girlitz genoemd, de kruisbek, de appelvink, de keep, de zanglijster en de frater, om maar de meest bekende vogelsoorten te noemen. Doet u dat wel, weet dan dat de dag kan komen dat u gepakt kunt worden, want zij, die zich niet de vrienden van de vogelliefhebbers noemen, (om het maar eens netjes te zeggen) liggen op de loer en slaan toe als ze de kans krijgen. Daarom: 'Bezint eer u begint', het kan u veel leed en ongemak besparen.

Alvorens tot aanschaf van vogels over te gaan, moet de volièrebezitter duidelijk weten wat hij wil, met welk doel hij vogels wil gaan houden. Hij kan kiezen uit twee mogelijkheden namelijk een gezelschapsvolière of een kweekvolière. Beide zullen we even nader bekijken.

Gezelschapsvolière.

De doorsnee vogelliefhebber die een volière in zijn tuin bouwt, doet dit meestal met het doel om daarin diverse vogelsoorten te plaatsen die hem bekoren met hun zang en hun fraaie, soms felgekleurde verenkleed. Hij wil zijn vogels observeren en verzorgen en kan op deze wijze van zijn gevleugelde vrienden genieten. Zo iemand komt met een gezelschapsvolière het best aan zijn trekken. In zijn streven om steeds moedere

vogels en meer soorten te bezitten is de kans niet denkbeeldig, dat hij op zekere dag tot de ontdekking komt, dat hij teveel vogels heeft en dat zijn volière overbevolkt is. Zo iemand noemen we in vogelliefhebberskringen: 'een verzamelaar'. In een overbevolkte volière zijn vechtpartijen schering en inslag, wat ook verklaarbaar is, want elke vogel beschouwt een bepaald plekje als zijn territorium (woongebied) en wil dat verdedigen tegen zijn medebewoners.

Een gezelschapsvolière kan mooi zijn, mits daar vogels in geplaatst worden die elkaar verdragen. Informeer eerst eens naar de levenswijze van de vogels welke u wenst te houden, hun gedrag, hun broedgebieden en hun voeding. Ga eens te raden bij ervaren liefhebbers en kwekers, of koop een boek bij onze N.B.v.V. boekenservice, er is keus genoeg.

---

door Wiel Höppener.

Kweekvolière.

Deze mogelijkheid van vogels houden is niet geschikt voor beginnende vogelliefhebbers, daar is echt wel een beetje kennis van zaken voor nodig. De ervaren kweker daarentegen, ziet in het kweken in een volière weer nieuwe mogelijkheden om zijn hobby te beleven. Hij dient te weten, dat hij door deze manier van kweken, maar weinig vogels in zijn volière mag plaatsen; dat het ge-

wenst is tussenwanden te maken en in de aldus verkregen vakken liefst maar één koppel vogels te huisvesten. Als de vakken ruim genoeg zijn, is het mogelijk om daarin twee koppels vogels te plaatsen. Zelf heb ik goede ervaringen met de volgende combinaties: 1 koppel sijsen + 1 koppel putters, 1 koppel sijsen + 1 koppel kneuen, 1 koppel groenlingen + 1 koppel sijsen, deze vier vogelsoorten verdragen elkaar.

Boekvinken en geelgorzen moeten mijns inziens steeds apart gehuisvest worden, waarbij uitzonderingen, zoals steeds, de regel bevestigen.

Aanschaffen van vogels.

Bij het aanschaffen van de vogels letten we goed op of de vogels gezond zijn. Bekijk hun bevedering, deze moet glanzend en mooi strak zijn en liefst onbeschadigd. De vogel moet levendig zijn bij zijn benadering en nooit ineengetrokken op de bodem van de kooi blijven zitten. Men moet er eerst en vooral op letten, dat men geen zieke vogels in huis haalt. Ze mogen geen rode en/of gezwollen buik hebben. Geen leverziekte (paarse vlek) of andere ziekte en let ook vooral op de ontlasting, deze mag niet dun of waterig zijn want dit duidt op darmstoornis. Voor kweekdoeleinden mogen ze ook niet met elkaar verwant zijn. Bij vogels die uit de natuur komen is dat natuurlijk niet te controleren. Alle voorgenoemde zaken, benadelen een goede kans op kweekresultaten.

Zelfvertoon van vogels in de broedperiode

Prof.Dr. Anthonie Stolk

Wat ook belangrijk is om te weten is, dat bij wildzangvogels in de volière de broedtijd later begint als in de vrije natuur. Wie in mei met kweken begint, mag beter resultaat verwachten dan diegene die zijn geduld niet kan afwachten en al in maart-april is begonnen. Men mag de zaak nu eenmaal niet forceren.

Uit eigen ervaring en ook die van collega-kwekers, meen ik te mogen stellen dat de bevruchting in de maanden juni en juli optimaal is, wat dus betekent dat een paring in deze tijd de meeste kans op nakomelingen biedt.

Wanneer men nieuwe vogels heeft aangeschaft is het aan te bevelen om deze tenminste de eerste week af te zonderen van de overige vogels. Je weet het maar nooit, een nieuwe vogel kan altijd een besmetting of een ziekte bij zich dragen, welke niet altijd uiterlijk zichtbaar is. We doen dit dus uit preventief oogpunt. Ziekte voorkomen, is beter en gemakkelijker dan ziekte genezen.

Zijn we na een week van mening dat de nieuwe vogels gezond zijn, dan kunnen ze bij de andere volièrebewoners geplaatst worden. We dienen wel te controleren of de nieuwkomers door de andere vogels aanvaard worden. Het beste tijdstip om nieuwe vogels bij anderen te plaatsen is 's morgens, dan hebben ze namelijk de hele dag de tijd om te wennen, om de voerbak en de drinkfles te vinden en een geschikte rust- en slaapplek op te zoeken. Zo ziet u maar weer eens dat aan alles gedacht moet worden.

Vergeet vooral ook niet aan de wildzangvogels onkruidzaden te verstrekken, het is belangrijk voor hun gezondheid en geeft naast het hardvoer de nodige variatie aan hun voeding. Wij eten toch ook niet graag elke dag hetzelfde, nou dan.

Wanneer u tot aanschaf van nieuwe wildzangvogels wilt overgaan, vraagt u het beste eerst inlichtingen en raad bij ervaren, betrouwbare, liefhebbers en kwekers. Op verzoek zullen deze vaak bereid zijn om u te vergezellen en te adviseren.

Een vogel die een duidelijk herkenningsteken heeft, gebruikt dit gewoonlijk bij het zogenaamde zelfvertoon. Dit is een algemene regel in de vogelgedragskunde en het aantal voorbeelden dat men hiervan kan geven, is vrijwel onbeperkt.

De oprichtbare kuif van de kakatoes *Cacatuinae* bijvoorbeeld, de rode borst van het roodborstje *Erithacus rubecula* en de indrukwekkende verenkraag van het ook in ons land voorkomende kemphaantje *Philomachus pugnax*. In het bijzonder bij de mannetjes van bepaalde vogelsoorten komen die opmerkelijke kleurpatronen of -tekeningen voor, terwijl de vrouwtjes met heel wat minder moeten doen en soms zelfs vrijwel onopvallend zijn, wat hen overigens bij het broeden een prachtige camouflage oplevert. Naar men vroeger algemeen meende zouden de opvallende mannetjes roofvijanden aantrekken en op die manier vervoeren van het vrouwtje, het nest, de eieren en de jongen. Die lopen daardoor aanmerkelijk minder risico, wat voor het instand houden van de soort (waar het de natuur altijd om gaat) zeer belangrijk is. Na de bevruchting is het mannetje immers heel wat minder waardevol en kan coor hem als het ware heel geschikt de rol van bliksemafleider worden gespeeld.

Tegenwoordig zijn wij als gevolg van een nauwkeurige studie van het vogelgedrag daarover wat anders gaan denken en wordt de biologische betekenis van al die opvallende, schitterende kleuren, waarvan men vroeger dacht dat ze enkel en alleen voor het mooi waren of... om ons mensen een plezier te doen, meer in het visuele gedeelte van het baltsgedrag gezocht. In het bijzonder bij mannetjes van nauw-verbante soorten, die in elkaar overlappende of eventueel dezelfde broedgebieden worden aangetroffen, blijken zulke in het oog springende kleurpatronen en tekeningen te laten zien. Dit gaat de onderlinge kruising van nauw-verbante soorten daadwerkelijk tegen en werkt als een soort voortplantingsbarrière, want instinctief wenst een vrouwtje een

man van haar eigen soort als partner.

Bepaalde zwemeenden *Aratini* (de wilde eend *Anas platyrhynchos*, de krakeend *Anas strepera*, de pijlstaarteend *Anas acuta* en de slobeend *Spatula clypeata* bijvoorbeeld) laten dit heel duidelijk zien. Vergelijken we verschillende soorten met elkaar, dan blijken de mannetjes van die soorten sterk in uiterlijk uiteen te lopen en uitgesproken opvallend te zijn, terwijl de vrouwtjes vaak zozeer op elkaar lijken, dat men wel een deskundige moet zijn om de soorten uit elkaar te houden. Vaak komt het uiterlijk van soorten die niet in het zelfde broedgebied tot voortplanting komen, sterk overeen. Niet alleen voor de soorten zelf blijkt dit te gelden, maar eveneens voor de geslachten binnen de soorten: de kwestie dus of we met een mannetje of een vrouwtje hebben te doen. Ongetwijfeld dragen zulke verschillen zonder twijfel bij tot een nauwkeurige en vlotte herkenning binnen een soort van potentiële partners om te broeden te komen. Zoals gezegd wordt op die manier kruising zoveel mogelijk voorkomen en wordt de efficiëntie van de voortplantingsgedragingen in het algemeen bevorderd. Bij verschillende soorten blijken de mannetjes die de in drukwekkendste kleurpatronen en -tekeningen bezitten, de meeste kans te hebben om van een vrouwtje te worden voorzien en dan in het doorlopen van de reeks voortplantingsfasen zijn uit eindelijk levensbestemming te krijgen. Prachtig is dit bijvoorbeeld bij de zuid Amerikaanse rotshanen de oranje *Rupicola rupicola* en de rode *Rupicola peruviana* te zien, waar de fraaistgekleurde en het best op de dicht in de vegetatie verborgen baltsplaats afdalen de mannen de grootste kans hebben om een supervrouwtje te krijgen. Bij de reeds genoemde kemphaantjes en d

voordamerikaanse prairiehoenders *Tympanuchus cupido* wordt iets dergelijks gezien. Blijkbaar compenseren deze aan opvallende kleurenverbonden voordelen de nadelen die als gevolg van het verlies van de schutkleuren tot stand blijken te komen.

het zelfvertoon van de vogels omvat echter heel wat meer: niet alleen het tonen van prachtige, onvermoede kleurartijen, die de mannelijke pauw *Pavo cristatus* en de groene pauw *Pavo muticus* ons op zo'n overtuigende wijze laten zien, maar ook de fraaie zang die niet alleen de echte zangvogels *Passeriformes* ons laten horen, maar eigenlijk alle geluidproducerende vogels, zelfs die van uitgesproken onwelvullende reuk. Goed beschouwd zou men ook het geklepper van de ooievaar *Ciconia ciconia*, waarbij de boven- en ondersnavel tegen elkaar worden geslagen met het welbekende resultaat, nog tot de 'vogelzang' moeten rekenen.

het een kakatoe (kakatoe *Cacatua galerita* bijvoorbeeld, de rose-kakatoe *Cacatua roseicapilla* of de zwarte kakatoe *roboscoiger asterrimus*) zijn kuif op, dan is dat een duidelijke vorm van zelfvertoon. Als zodanig dient het voor de communicatie met het vrouwtje met rivalen en tevens (zij dit ook heel wat minder) met andere soortgenoten. Tot op zekere hoogte zou men kunnen zeggen dat de reestelijke toestand weergeeft, waarin de vogel zich op een gegeven moment bevindt en als zodanig blijkt het zuiver instinctieve reacties op te roepen. We moeten niet vergeten dat al die uitingen kenmerkend voor de soort zijn en als zodanig aangeboren: ze behoeven dus niet door de jongen te worden geleerd. Zouden ze volkomen geïsoleerd worden grootgebracht, dan zouden ze precies dezelfde handelingen van zelfvertoon laten zien. In het algemeen zou men kunnen zeggen dat het zelfvertoon van de vogels behalve het tonen van bepaalde lichamelijke eigenschappen ook het produceren van geluiden omvat, alsmede het uitvoeren van bepaalde activiteiten. Allemaal onderdelen van de interessante vogeltaal, die inderdaad oeiende facetten heeft, waarmee iedere vogel liefhebber als het ware dagelijks wordt geconfronteerd en waarvan de kennis hem zonder meer voordeel oplevert. Reden te meer om hiervan het

een en ander te weten te komen.

Nauwgezette studie heeft ons heel wat geleerd met betrekking tot het zelfvertoon van verschillende vogelsoorten. Zo heeft de bankivahaan *Gallus gallus* een hofmakerij, waarbij hij uitgebreid van zijn kleuren gebruik maakt en deze met speciale houdingen toont.

Tortelduiven *Streptopelia turtur* voeren tijdens de balts onder koeren telkens zes buigingen achter elkaar uit, waarbij de snavel loodrecht omlaag is gericht en de krop opgeblazen wordt.

Door prietelvogelmannen *Ptilorhynchidae* worden van verschillende materialen ingewikkelde bouwwerken gemaakt, blijkbaar om zo goed mogelijk de aandacht van de vrouwtjes te trekken. Door de verschillende soorten worden die met bloemen, keverdek-schilden, slakkehuisjes, steentjes, paddestoelen, bessen en dergelijke versierd, terwijl de mannetjes van de oost-australische satijnvogel *Ptilonorhynchus violaceus* en geelkopprietelvogel *Sericulus chrysocephalus* een kwast van respectievelijk boomschors en een bosje bladeren gebruiken om het kunstige, voor het vrouwtje vervaardigde prietel met een soort groen- of blauwachtige verf een mooi kleurtje te geven.

Albatrossen *Diomedidae* blijken met gespreide vleugels fraaie vertoningen te geven, waarbij mannetje en vrouwtje met gespreide vleugels tegenover elkaar staan.

Door mannetjesvanden wordt het opvallende verkleed gedurende een lang, veelzijdig baltsritueel gebruikt.

De kempaanmannetjes komen in het voorjaar op bepaalde plaatsen bijeen en laten de vrouwtjes hun indrukwekkende spiegelgevechten zien. Het is zaak hierbij goed voor de dag te komen, want de mannetjes met de opvallendste kenmerken blijken bij de vrouwtjes de meeste aftrek te hebben: de man kiest hier niet, maar moet het een en ander doen en wordt op grond van zijn prestaties door het vrouwtje gekozen. Ook bij een groot aantal hoenderachtigen ontmoeten de mannetjes elkaar op plaatsen waar dansen worden uitgevoerd en de mannetjes voor de vrouwtjes paraderen: de meest aantrekkelijke mannen worden dan voor de paring uitgekozen. In sociaal verband levende soorten zoals jan-van-genten *Morus bassanus*,

kraanvogels *Gruidae* en pinguïns *Spheniscidae* doen een massaal zelfvertoon en gemeenschappelijke dansen, waarbij soms de ingewikkelste dansfiguren worden gemaakt en daardoor wordt blijkbaar de hele groep geprikkeld.

In de voortplantingstijd wordt bij een groot aantal vogelsoorten een territorium bezet, dat krachtig tegen indringers wordt verdedigd. Zo'n eigen stukje grond is natuurlijk zeer belangrijk, omdat daar rustig genesteld kan worden en later de jongen kunnen worden grootgebracht. In het algemeen wint de territoriumbezitter het bij het schenden van de grenzen van de binnendingende rivaal. Als regel behoeft de eigenaar slechts te dreigen (het roodborstje bijvoorbeeld met de rode borst) of te zingen om de indringer te verjagen. Worden de rollen echter omgekeerd, dan kan de schijnbaar zwakkere vogel de eerste even gemakkelijk verjagen als hemzelf in het omgekeerde geval overkomen is. Het overwicht van spelen op eigen terrein (van de thuiswedstrijd bijgevolg) blijkt dus niet alleen voetballers, maar ook wel degelijk voor vogels te gelden. Ontmoeter, beide tegenstanders echter elkaar op de grens tussen hun territoria, dan blijft er van dit voordeel eigenlijk niets over. De dieren laten dan een sociaal gedrag zien, dat als **oversprongbeweging** bekend is. Werd plaatselijk de grens tussen de territoria niet precies vastgelegd, dan houden de drang om dit uit het territorium van de buurman te vluchten en de drang tot verdediging van het eigen territorium elkaar geheel in evenwicht. In zo'n geval kan de vogel eigenlijk niet besluiten wat te doen en moet hij trachten de in verband met de te verrichten handeling aangemaakte energie weer in een andere handeling kwijt te raken.

Die oversprongbewegingen komen eveneens bij andere dieren en de mens voor. Hiertoe behoren de gedragshandelingen die we algemeen als tekenen van zenuwachtigheid beschouwen, zoals daar zijn: nagelbijten, spelen met sleutels en geldstukken, trekken aan de oorlellen, wrijven langs de neus, krabben op het hoofd. Individuele gedragingen zijn in dit opzicht ook bekend en zo dienen al deze handelingen om door middel van een veiligheidsklep de oversprongactiviteit af te reageren.

De
sel

Wordt een vogel verhinderd door een bepaalde drang te volgen, dan treden ook vaak oversprongbewegingen op. Als het vrouwtje bijvoorbeeld niet op de juiste wijze reageert op de handelingen van haar partner, dan kan deze bijvoorbeeld gaan slapen, voedsel gaan zoeken, de veren gaan poetsen: allemaal handelingen die op dat moment vrijwel zinloos zijn.

Bij vogels wordt het gedrag sterk door aangeboren drijfveren beheerst. Om op een zinvolle manier met elkaar te kunnen spreken, moesten er verschillende signalen tot ontwikkeling komen. Met elkaar vormen die signalen een belangrijk gedeelte van de vogeltaal die vooral in de voortplantingstijd, wanneer de dieren uiteraard het meest tegen elkaar hebben te zeggen, het meest tot uiting komt. Een groot aantal signalen blijkt afgeleid van normale bewegingen te zijn, die in verband staan met de op een bepaald moment plaatsvindende activiteit. Om in de praktijk goed te kunnen functioneren moeten de signalen goed herkenbaar en duidelijk zijn en op die manier worden de dieren in staat gesteld op de juiste wijze te reageren op de uitlatingen en de gedragingen van soortgenoten. In het algemeen blijken er voor bedreiging verschillende signalen te bestaan en in principe zijn het niet anders dan instinctieve bewegingen, die geritualiseerd zijn en in werkelijkheid agressie of aanval inhouden.

Ritualisatie zou men kunnen omschrijven als een ontwikkelingsproces waardoor een gedragspatroon dat een duidelijke signaalfunctie heeft, tijdens de ontwikkeling voordurend duidelijker en werkzamer wordt. Als veranderingen die tot dit doel leiden, kan de ontwikkeling van aanvullende opvallende kenmerken worden genoemd, alsmede de ritmische herhaling of de vereenvoudiging van de desbetreffende bewegingspatronen of het leggen van bijzondere nadruk op bepaalde gedeelten daarvan. Een op die manier aan de signaalfunctie aangepast gedragspatroon wordt geritualiseerd genoemd.

Een groot aantal van de genoemde oversprongbewegingen blijkt van de oorspronkelijke psychische situaties te zijn losgemaakt, die voor hun ontstaan verantwoordelijk zijn geweest. Op die manier zijn ze tot stereotype gebaren geworden, die slechts in grote trekken

de activiteit laten zien, waarvan ze werden afgeleid. Men kan wel zeggen dat ze een vaste plaats hebben gekregen in het zelfvertoon, dat kenmerkend is voor de soort en als volkomen instinctief moet worden beschouwd. Als zodanig blijkt het dikwijls op te treden in het baltsgedrag van de mannetjes.

Het mannetje van de wilde eend *Anas platyrhynchos* voert tijdens de hofmakerij bewegingen uit, die blijkbaar zijn afgeleid van een oversprongbeweging die bij het veelvuldig toegepaste verenpoetsen voorkomt. Daarbij wordt de snavel in de rugveren gestoken, de vleugel gedeeltelijk gespreid en als gevolg daarvan kan de fraaie, met wit afgezette blauwe vleugelspiegel aan het vrouwtje worden getoond. Ongetwijfeld dient die witte omranding speciaal om de blauwe vleugelspiegel zo goed mogelijk zichtbaar te maken en op het eerste gezicht uit te laten komen.

Bij de bizar-gekleurde mandarijneend *Aix galericulata* is iets dergelijks te zien, met dit verschil dat de man met zijn snavel slechts een beweging langs de gespecialiseerde oranje armpen uitvoert. Ongetwijfeld zou deze beweging volkomen onherkenbaar zijn als de oorspronkelijke oversprongbeweging, indien het gedrag van de wilde eend hier niet in het geding was. Zo heeft in de loop van de ontwikkeling de behoefte aan een groot aantal herkenbare signalen tot het lenen geleid van de oversprongactiviteiten, zodat deze in de verzameling van de gebruikelijke signalen konden worden ondergebracht. Het feit dat een groot aantal van de als zodanig toegepaste handelingen opvallende kenmerken laat zien, kan niet anders als een duidelijke aanwijzing hiervoor worden beschouwd.

In het agressieve gedrag, alsmede in dat van de hofmakerij kunnen dergelijke voorbeelden bij veel andere vogelsoorten worden waargenomen. De tweede groep van oversprongbewegingen zou men als **afgeleide activiteiten** kunnen omschrijven. Een groot aantal van zelfvertoon, die weinig met enige vorm van werkelijkheid te maken schijnen te hebben, kunnen zulke **afgeleide activiteiten** zijn, die in het gedragspatroon van de soort zijn opgenomen als gevolg van de nooit-aflatende activiteit van het proces der natuurlijke selectie. Vaak zijn deze activiteiten zo sterk geri-

tualiseerd, dat men elke gelijkenis met de oorspronkelijke activiteit, waarva ze zijn afgeleid, geheel en al vergeet: zal zoeken.

Ritualisatie krijgt men ook heel fraai bij een bepaalde fase van de hofmaker van de fuut *Podiceps cristatus*, de geoorde fuut *Podiceps nigricollis* en de rooche fuut *Podiceps griseigena* te zien. Dit is het **verenpoetsen uit gewoonte**, waarvoor men wil aanduiden, dat zo'n handeling eigenlijk geheel van zijn inhoud ontdaan schijnt te zijn. In de praktijk komt het er hierop neer dat de dieren hun gedrag midden in een bepaalde ceremonie kunnen afbreken en een gedrag laten zien of eer; activiteit ontplooiën, die het geheel niets te maken heeft met hetgeen waarmee ze op dat ogenblik bezig zijn.

Zo kunnen vogels onverwachts gaan slapen of hun veren poetsen. Elkaar bedreigende meeuwen gaan met strootje gooien, als het ware om te laten zien hoe goed en sterk ze wel zijn. Vechtend hanen kunnen de strijd abrupt beëindigen en overgaan tot het oppikken van voedsel en zelfs van kleine steentjes.

Dit is niet anders dan het gedrag dat **w oversprongbeweging** hebben genoemd. Deze activiteit blijkt ook op te kunnen treden, als een vogel gehinderd wordt bij het uitvoeren van de een of andere handeling of wanneer hij een innerlijke aandrang voelt tot twee verschillende activiteiten: vluchten of aarvallen bijvoorbeeld. Het schijnt immers zo te zijn dat de voor een bepaald aar geboren gedragspatroon bestemd energie dan voor een ander gedragspatroon beschikbaar komt, een handeling die niet altijd in de gegeven situatie past.

Al met al bijzonder interessante zaken waarvan heel wat in de volière of vitrine kan worden waargenomen, wat er zeker toe bij kan dragen om de liefhebberij aanmerkelijk te verdiepen. Men is o die manier eventueel zelfs tot het vinden van nieuwe gegevens in staat.

Het Incaduifje, de moeite waard.

Het was in augustus 1980, dat ik een telefoontje ontving van de Heer. M. Meeuwen uit Breda, dat hij Incaduifjes (Scardifella inca) had zitten.

In geen jaren waren ze volgens hem op de markt verschenen en nu had hij er een partij van kunnen kopen.

Menend, dat zo iets nieuws op de markt zijn aftrek wel zou hebben legde ik onzeker een koppel vast.

Nieuwsgierig ging ik er dezelfde week nog om.

Jaar zaten ze dan; schuwe diertjes-welig kleur-iets kleiner, dan een vredesluif, waar ze wel wat op leken.

Ik een koppel eruit zoeken. Een hele per.

Hun verpakke was erg verfromfaaid en astend naar de afmetingen tussen de tuitbeentjes (waar ik niet zo erg in geloof) werd er een koppeltje(?) uitgepocht. Voor f 90,- was ik de man.

En maand later kwam ik weer in de zaak en praktisch alle Inca's zaten nog te roep.

Wegens hun schuwheid had men er een stuk papier voor gepunaaid, want de achterwand van de kooi zat vol bloedlekjes en strepen en de bodem lag bekleet met veren.

In ruil voor een koppel eigenkweek talpacoti-duiven, die beter verkoopbaar

waren, zocht ik er weer twee uit en met vier inca's kon ik toen aan de slag.

Laat in het jaar - begin november kreeg ik één jong in de nest, maar het stierf bij het uitvliegen.

Toen ik in de winter de zaak in Breda weer eens bezocht, zaten er nog steeds een zestal te koop en ze werden mij in één koop gepresenteerd. De koop werd gesloten.

1981 ging met een koppel of vier in.

Samenstellen was een puzzel, want ik had meer duivinnen, dan doffers. Ik trof er nogal eens een met legnood en dan was het geslacht bepaald. Zette je er dan een ander bij, waarvan je dacht, dat het een doffer was, dan trof je ineens vier eieren in de nest.

Zodoende verstreek het jaar met slechts één jong op stok. Ook 1982 was al niet veel beter. Een jong. Een mager resultaat. Wel waren er meerderen gesneuveld bij het uitvliegen en dat zet je aan het denken.

De broedbakjes, die ze het liefst betrokken, bleken té klein. Het waren kanariebakjes en die werden in groter formaat gemaakt. Ook samen met talpacoti-duifjes lukte niet. Het was vaak een gevecht op leven en dood.

Maar op drie jaar leer je het karakter

van die diertjes en zij de verzorger.

1983 bleek van begin af aan veel succesvoller en omdat ze nu geen mandjes of bloempotten meer ter beschikking hadden, maar alleen ruimere kanariebroedbakjes, brachten zij twaalf jongen groot.

Achter het verschil tussen doffer en duivin ben ik nog niet. Wel zijn er duiven bij, waarvan de snavel iets krom loopt en dat zijn volgens mij doffers.

Schuw blijven ze of liever gezegd angstig.

Moet je in de volière een vogel vangen, dan tref je ze vaak angstig weggedoken in een hoekje of achter de etensbak, al moet ik wel zeggen dat ze vaak mooi op hun nest blijven zitten, als ik in de volière moet zijn, om eten te geven. Of is ook dit uit angst?

Maar zo krijg ik langzamerhand volop eigen kweekvogels en dat zal wel zijn vruchten afwerpen in de komende jaren.

Hoe waar het spreekwoord is: "Geduld overwint alles" kun je met deze duifjes bewijzen.

Daarom alleen al zijn ze mij zo dierbaar.

A.C.J. Fick

Legnood

Ik heb de indruk dat legnood bij onze vogels minder vaak voorkomt dan bijvoorbeeld een 10-tal jaar geleden. Naar mijn mening is dit het gunstige gevolg van:

- betere voeding en kennis daaromtrent
- ruimere huisvesting van de vogels
- meer aandacht en tijd beschikbaar voor de dieren
- betere huisvesting (o.a. drogere, tochtvrije kooien)

Het is toch ook zo dat de vogelkweek op alle fronten verder ontwikkelt. Kijkt u maar eens naar de kwaliteit en de kweekresultaten op de jaarlijkse kampioenschappen van de Ned. B.v.V. Om trots op te zijn!

Als er onverhoopt nog legnood bij uw vogels mocht optreden dan is het goed te letten op:

1. de lichamelijke konditie van uw poppen (zijn ze misschien vie?)
2. de temperatuur (is er misschien een plotselinge temperatuurdaling opgetreden, is de temperatuur niet te laag?)
3. is de vogelpop op 'legleeftijd' (zijn de poppen niet te jong ingezet?)
4. de voeding (maakt de pop met legnood wel gebruik van het voedsel dat u geeft, heeft ze bepaalde eetgewoontes?)
5. de herkomst (zijn het misschien telkens opnieuw bepaalde vogels uit een stam die legnoodproblemen hebben?)

Wat te doen?

De eerste en beste hulp is de pop met legnood voorzichtig uit te vangen. Warm en rustig zetten. Een bestraling met de infra-rode lamp kan nuttig zijn. De vogel enkele dagen warm houden is raadzaam want het tweede en eventueel derde eitje kan evenveel moeilijkheden geven.

De vogel, tot slot, een tijd rust geven. H. J. J. Vervest